

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Szturm de Sztrem Edward: Zasiwy i zbiory w 1923-24 r.

Źródło:

Kwartalnik Statystyczny 1925 Tom 2 zeszyt 1, strony 109-144

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.

„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«

H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

EDWARD SZTUM DE SZTREM.

Zasiewy i zbiory w roku 1923/24.

Warunki atmosferyczne i wpływ ich na rolnictwo ^a.

Jesień roku 1923 była pod względem pogody bardzo zmienna. Początek września odznaczał się pogodą jasną i ciepłą, jednakże wkrótce nastąpiło pogorszenie pogody i obfite opady, temperatura była względnie niewysoka. — Około połowy września wypogodziło się, wzrosło usłonecznienie i wraz z tem naturalnie temperatura. W tym okresie notowano maksymalne temperatury (Nowy Port 27,6°, Wilno 25,3°, Przegaliny 30,5°, Wądolki Borowe 27,6°, Warszawa 31,1°, Częstochowa 30,1°, Kraków 30,6°, Lwów 29,2°). Chociaż następnie temperatura zaczęła się obniżać i zachmurzenie wzrosło, ale zupełny brak przymrozków i przewaga temperatur wyższych nawet w okresach chłodnych sprawiły, że wrzesień miał temperaturę wyższą od normalnej — dla środkowej Polski mniej więcej na 1½°. Opady we wrześniu były niewysokie i bardzo nierównomiernie rozłożone. W przybliżeniu niedobór opadów dla rejonów wschodnich i południowych wynosił około 10 %. Październik rozpoczął się pogodą chmurną i dość dżdżystą, i dopiero pod koniec października nastąpiło ocieplenie i zmniejszenie opadów. Przymrozków nie notowano, i temperatura była wyższa od normalnej w środkowej Polsce o 2° z górą. Opady były obfite zwłaszcza na początku miesiąca i były znacznie powyżej normy. Tak samo powyżej normy były temperatura i opady w listopadzie. To odchylenie dodatnie w jesieni roku 1923 od normalnych temperatur i opadów charakteryzują następujące zestawienia:

Odchylenie dodatnie temperatury powietrza od średniej wieloletniej °C.

Stacje	Wrzesień	Październik	Listopad
Chojnice	0,4	2,0	0,4
Bydgoszcz	0,5	2,4	0,3

Stacje	Wrzesień	Październik	Listopad
Poznań	0,6	2,1	0,2
Kalisz	0,6	2,2	0,1
Białystok	1,1	2,5	2,2
Wądolki Borowe . .	0,7	2,1	2,0
Warszawa	0,8	2,2	1,5
Radom	0,3	2,1	1,6
Kraków	0,5	2,3	1,1
Bielsko	1,1		1,8
Tarnów	0,5	2,0	1,8
Lublin	1,2	2,7	2,8
Lwów	0,6	2,3	3,3
Wilno	0,8	2,0	2,4

Opady w odsetkach średniej wieloletniej.

Stacje	Wrzesień	Październik	Listopad
Nowy Port	117,8	95,0	58,7
Chojnice	139,0	188,0	138,8
Bydgoszcz	132,5	148,5	176,4
Ciechocinek	104,3	138,5	215,0
Poznań	72,4	160,4	108,7
Łódź	139,3	199,4	.
Kalisz	134,0	178,1	305,9
Białystok	85,7	273,3	227,4
Wądolki Borowe . .	172,0	349,7	258,4
Warszawa	47,4	262,2	200,5
Radom	57,8	329,7	222,3
Kraków	100,2	213,3	215,3
Tarnów	78,5	268,2	210,7
Lublin	56,4	271,9	173,5
Przegaliny	85,0	314,4	168,8
Lwów	75,6	141,7	127,8
Kołomyja	138,8	69,1	94,3
Kiwerce	84,2	200,0	118,9
Wilno	116,7	258,8	240,9

Usłonecznienie rzeczywiste wynosiło godzin:

Stacje	Wrzesień	Październik	Listopad
Warszawa	166,7	72,5	58,3
Puławy	.	37,9	26,4
Poznań	193,7	109,4	83,7
Lwów	119,0	55,3	54,2

W odsetkach możliwego usłonecznienia stanowiło to:

Stacje	Wrzesień	Październik	Listopad
Warszawa	44	22	22
Puławy	.	12	10
Poznań	51	33	31
Lwów	32	17	20

Naskutek powyższych sprzyjających warunków meteorologicznych końca 1923 r., t. j. długiej i cieplej jesieni z dostateczną ilością opadów, siew mógł się odbywać do późna i w dobrych warunkach. To też i obszar zasiany zwiększył się znacznie w stosunku do obszaru zasianego w jesieni r. 1922. W liczbach bezwzględnych i odsetkach powierzchni zasianej jesienią r. 1922 przedstawia się to następująco:

Zasiano w jesieni 1923 roku:

Woje- wództwa	Pszenica		Zyto	
	hektarów	% w sto- sunku do 1922 r.	hektarów	% w sto- sunku do 1922 r.
Polska . . .	1088 145	108,5	4921 057	105,1
Warszawskie	106 871	105,0	596 438	102,4
Łódzkie . .	60 213	102,0	431 416	101,0
Kieleckie . .	87 620	102,3	395 448	102,5
Lubelskie . .	138 708	106,9	428 823	102,8
Białostockie.	24 205	104,2	377 415	105,7
Okr. adm. wil.	7 830	108,9	357 525	108,2
Nowogrodzkie	5 733	111,2	224 584	111,2
Poleskie . .	4 610	111,4	171 545	115,4
Wołyńskie . .	95 511	108,7	356 951	112,8
Poznańskie . .	61 929	104,1	599 034	100,5
Pomorskie . .	25 489	102,9	274 181	100,9
Krakowskie . .	94 651	104,1	170 772	104,6
Lwowskie . .	150 322	111,7	263 065	108,4
Stanisławow.	45 462	117,2	70 216	118,9
Tarnopolskie	121 537	125,6	155 712	115,9
Śląskie . .	7 454	102,2	47 932	101,2

Dzięki sprzyjającym warunkom stan zasiewów był dobry przez cały okres jesienny. W takim też stanie zasiewy weszły pod śnieg. Dla całej Polski

przeciętnie w stopniach kwalifikacyjnych stan zasiewów przedstawiał się następująco:

Ziemiopłody	Październik 1923	Listopad 1923	Październik 1923
Pszenica	3,7	4,0	3,1
Zyto	3,8	4,1	3,3
Jęczmień	3,8	3,9	.

Należy zaznaczyć, że długa i ciepła jesień miała swe ujemne skutki, gdyż oziminy, szczególnie wcześniej siane, bardzo wybujały. Fakt ten okazał się następnie bardzo zgubnym dzięki specjalnym warunkom zimy r. 1923/24. Oprócz tego brak mrozów stworzył warunki sprzyjające dla mnożenia się szkodników, które dały się we znaki latem 1924 roku.

Zima rozpoczęła się w grudniu, którego początek był dość ciepły z opadami niewielkimi w postaci deszczu i z niewielkimi przymrozkami. Obfite opady śnieżne nastąpiły w połowie grudnia, i jednocześnie nastąpił szybki i silny spadek temperatury. Ku końcowi grudnia szata śnieżna okryła całą Polskę, dochodząc w okolicach Puszczy Białowieskiej i na południowym zachodzie do grubości 25 cm. Rozpoczęła się surowa i długa zima r. 1923/24 z bardzo jednostajnie niskimi temperaturami i prawie bez odwilży. Już w końcu grudnia temperatura spadła miejscami poniżej -15° , a około 7 stycznia do -20° . Pewna zmiana pogody była około 20 stycznia, kiedy nastąpiły wiatry, odwilż i mokry śnieg, jednakże już 24 stycznia wróciły silne mrozy. Po lekkim ociepleniu (bez odwilży) na początku lutego znów nastąpiły mrozy. Mrozy te miejscami zostały przerwane około 14 lutego, lecz już 15 nastąpił jeszcze ostrzejszy spadek temperatury, dochodzący w końcu lutego do -15° i -20° , a na południu Polski (Kraków) do -25° . Początek marca nie był początkiem wiosny, gdyż po bardzo lekkiej odwilży na początku miesiąca temperatury spadły, i nawet w dniu 20 marca jeszcze dochodziły do -10° i -15° . Dopiero w ostatniej dekadzie marca na skutek wiatrów południowych nastąpiła odwilż, mgły i drobne opady. Ta pogoda pochmurna, dżdżysta i względnie ciepła wywołała stopnienie śniegu i nagłe ruszenie lodów na rzekach, co znów spowodowało katastrofalne powodzie.

Ujemne odchylenia temperatur od średnich wieloletnich przedstawia poniższa tabela w $^{\circ}\text{C}$.

Stacje	Grudzień	Styczeń	Luty	Marzec
Bydgoszcz . .	-1,3	-3,0	-2,9	-2,2
Poznań . .	-2,0	-2,6	-3,3	-1,1
Kalisz . . .	-1,4	-2,5	-3,9	-2,1

Stacje	Grudzień	Styczeń	Luty	Marzec
Białystok . . .	.	-4,2	-2,4	-2,1
Warszawa . . .	-0,2	-3,4	-3,3	-2,4
Radom . . .	-0,1	-3,8	-3,8	-2,2
Kraków . . .	-0,2	-2,5	-3,8	-1,7
Tarnów . . .	-0,4	-2,1	-4,6	-2,2
Lublin . . .	.	-3,3	-2,9	-1,6
Lwów . . .	-0,1	-3,8	-2,6	-2,1
Wilno . . .	-0,3	-5,0	-2,3	-1,9

Jak widzimy, wszystkie cztery miesiące odznaczają się identycznym kierunkiem odchyleń i przytem jednakowo dla wszystkich miejscowości — w grudniu mniejszym (od 0 do -2,0°), w następnych miesiącach znacznie większym, dochodzącym w styczniu do -4,0° i więcej.

Opady śnieżne, które rozpoczęły się w grudniu, w styczniu były bardzo obfite. Pokrywa śnieżna dochodziła na równinach do 50 cm grubości. Sypki śnieg, unoszony przez wiatry, tworzył zaspy i nasypy śnieżne. W lutym pokrywa śnieżna wynosiła na nizinach 10—20 cm grubości, dochodząc w niektórych dniach miejscami do 60 cm (Marylin) i 75 cm (Olkusz). W pierwszej połowie marca pokrywa śnieżna dość znacznej grubości okrywała całą Polskę od 10 cm na zachodzie, do 50 cm na wschodzie (Kiwerce), a w górach nawet do 70 cm. Pokrywa ta stopniowo stawała się cieńsza (pod wpływem wiatrów i parowania), jednakże całkowite topnienie śniegów rozpoczęło się dopiero 25 marca i w pierwszych dniach kwietnia już cała Polska była wolna od śniegu.

Śnieżny charakter zimy r. 1923/24 przedstawia następująca tabelka:

Stacje	Dni z pokrywą śnieżną	Największa grubość pokrywy	
		miesiąc	cm
Nowy Port	98	I	83
Chojnice	.	I	36
Bydgoszcz	101	I	35
Ciechocinek	115	III	32
Poznań	97	I	22
Łódź	107	I	56
Kalisz	114	I	28
Białystok	124	II i III	55
Warszawa	114	I	32
Radom	102	III	40
Kraków	107	I	33
Bielsko	110	I	66
Tarnów	.	II	37
Lublin	.	III	37
Przegaliny	103	I	20
Lwów	.	III	25
Kołomyja	101	III	35
Kiwerce	.	.	.
Wilno	123	III	35

Długa, mroźna i ogromnie śnieżna zima okazała bardzo ujemny wpływ na ozime zboża. Przyczyniło się tu jeszcze parę lekkich odwilży na początku zimy, po których natychmiast następował ostry spadek temperatury, tworząc w wielu miejscach nieprzepuszczalną dla powietrza skorupę lodową, następnie przykrytą grubą warstwą śniegu. Naskutek tego zasiewy, które w znacznym stopniu w jesieni bardzo wybuchały, znajdując się bez dostępu powietrza pod grubą warstwą śniegu, wygniły i przepadły na znacznych przestrzeniach, szczególnie zaś na gruntach cięższych i niżej położonych.

Straty w zasiewach były znaczne i przedstawiały się w następujący sposób:

Z powodu zniszczenia w zimie na każde 100 ha obszaru zasianego jesienią zostało przeorane przeciętnie

(W odsetkach.)

Województwa	Pszenica ozima	Zyto ozime	Jęczmień ozimy	Rzepak ozimy	Koniuczyna
Polska	5,1	10,9	11,4	8,1	3,7
Warszawskie . . .	7,7	12,8	4,1	8,8	4,4
Łódzkie	5,1	14,4	12,0	10,1	3,7
Kieleckie	5,1	11,5	28,3	8,0	4,9
Lubelskie	2,5	11,7	20,7	8,0	1,4
Białostockie . . .	3,9	6,9	0,0	2,6	1,7
Okr. adm. wileński	4,3	3,2	0,0	0,0	1,4
Nowogrodzkie . .	0,4	0,3	0,0	0,0	1,4
Poleskie	2,8	2,8	—	0,0	1,2
Wołyńskie	1,7	2,3	—	1,9	0,7
Poznańskie	5,9	7,7	7,8	9,1	9,5
Pomorskie	6,8	23,6	7,5	18,8	0,4
Krakowskie	8,2	30,7	19,1	0,0	5,0
Lwowskie	8,7	23,1	16,2	3,0	2,9
Stanisławowskie . .	4,5	8,5	1,0	—	0,7
Tarnopolskie . . .	2,2	3,5	7,7	0,0	1,2
Śląskie	3,8	29,8	7,2	—	0,3

W latach 1922/23 i 1921/22 zniszczenie zimowe wyrażało się dla całej Polski w następujących liczbach:

Rok	Pszenica	Zyto	Jęczmień	Rzepak	Koniuczyna
	%	%	%	%	%
1922/23	1,5	1,3	0,5	0,2	0,8
1921/22	2,5	0,9	8,7	12,2	17,9

Widzimy, że w porównaniu z latami poprzednimi zniszczenie w r. 1923/24 było dla pszenicy, żyta i jęczmienia ogromne i znacznie przewyższało zniszczenie lat poprzednich. Tylko rzepak i koniuczyna w zimie w r. 1921/22 więcej ucierpiały, jednakże straty w tych ziemiopłodach miały daleko

mniejsze znaczenie, niż straty w zasiewach pszenicy i żyta, ziemiopłodów mających największą wagę dla Polski. Przytem zasiewy żyta naogół więcej ucierpiały niż pszenicy, co się niewątpliwie tłumaczy większym wybujaniem żyta.

Drugim następstwem zapóźnionej zimy było duże opóźnienie robót wiosennych, które miejscami dosięgało prawie miesiąca.

Na każdych 100 korespondentów rolnych Głównego Urzędu Statystycznego stwierdzało, że opóźnienie robót w polu:

Województwo	było	nie było
Warszawskie	99	I
Łódzkie	100	—
Kieleckie	100	—
Lubelskie	99	I
Białostockie	100	—
Okr. adm. wileński . .	93	7
Nowogródzkie	100	—
Poleskie	93	7
Wołyńskie	100	—
Poznańskie	97	3
Pomorskie	100	—
Krakowskie	98	2
Łwowskie	99	I
Stanisławowskie	88	12
Tarnopolskie	96	4
Śląskie	100	—

Wiosna więc, jak już mówiliśmy, rozpoczęła się późno (w pierwszych dniach kwietnia) pogodą chmurną i chłodną, ale bez znaczniejszych opadów. Około 19 kwietnia było parodniowe lekkie ocieplenie, jednakże zaraz nastąpiła typowa szaruga wiosenna. W połowie kwietnia we wschodniej części kraju leżała ponowna szata śnieżna, dochodząca do 30 cm w okolicach Białowieży, i panowały dość silne przymrozki. Około 29 kwietnia nastąpiło prawdziwe ocieplenie, jednakże temperatury były zbyt niskie dla tak spóźnionej pory wiosennej. Najwyższe temperatury w kwietniu dochodziły zaledwie do 15° C., średnia zaś temperatura miesiąca była prawie o 2° niższa od normalnej. Maj rozpoczął się pogodą chmurną i chłodną, na początku drugiej dekady nastąpiło wypogodzenie i ocieplenie. W połowie miesiąca nastąpiły upały (już 17 maja miejscami temperatura dochodziła do 30° C), które z parodniową przerwą trwały do końca miesiąca. W rezultacie maj miał temperaturę wyższą od normalnej mniej więcej o 1° C. Pierwsza połowa czerwca była dość pochmurna i chłodna i dopiero około 20 nastąpiły upały, dochodzące do 35° C we wschodniej części kraju. Średnia tem-

peratura miesiąca była bliska normy. Upały z końca czerwca trwały i na początku lipca. Z początkiem drugiej dekady lipca rozpoczął się okres temperatury bardziej umiarkowanej z obfitemi deszczami, który przeszedł w okres całkiem pochmurny i dżdżysty w końcu miesiąca. Stan ten przeszedł częściowo i na miesiąc sierpień, który odznaczał się pogodą dość zmienną. Oba te miesiące, lipiec i sierpień, miały przeciętną temperaturę niższą od normalnej. Opisany przebieg pogody w przeciągu wiosny i lata ilustrują odchylenia średnich miesięcznych temperatur od średniej wieloletniej w °C.

Stacje	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień
Bydgoszcz	-2,1	1,1	0,2	-0,8	-0,1
Poznań	-1,9	1,3	-0,2	-0,6	-0,6
Kalisz	-1,7	0,6	-0,7	-1,3	-1,7
Białystok	-1,9	1,5	0,6	-1,3	-0,4
Wądolki Borowe	-1,4	2,1	0,8	-1,0	-1,8
Warszawa	-1,7	1,2	0,7	-0,9	-0,6
Radom	-2,0	0,8	0,1	-1,3	-1,2
Kraków	-1,2	1,7	0,5	-0,2	-0,5
Tarnów	-1,8	1,2	-0,6	-1,5	-0,5
Lublin	.	1,9	.	.	-0,2
Łwów	-1,8	2,5	0,9	-0,9	-0,7
Wilno	-2,5	0,7	0,5	-1,7	-0,4

Opady na początku wiosny (w kwietniu) były całkiem normalne, z małymi wyjątkami, w zachodniej, środkowej i południowo-zachodniej części kraju. Tylko na skrajnym południowym wschodzie na Wołyniu i częściowo we wschodniej Małopolsce dała się już zauważyć posucha, która dotknęła w znacznie silniejszym stopniu sąsiednią Ukrainę rosyjską i zaczęła, że się tak można wyrazić, swym brzegiem południowy wschód Polski. Maj odznaczał się sporadycznymi i gwałtownymi deszczami i ulewami burzowymi. Miejscami w środkowej Polsce dawał się odczuć nadmiar opadów, wschodnia Małopolska zaś i Wołyń odczuwały powien brak. Charakter swój gwałtowny i sporadyczny opady zachowały w miesiącu czerwcu, jednakże były naogół obfitsze i znacznie nierównomierniej rozłożone. Lipiec był miesiącem więcej suchym, szczególnie pierwsza jego połowa, jednakże w drugiej połowie miejscami spadły tak obfite deszcze, że w tych miejscowościach opady nieco przewyższyły normalne. Sierpień był już znacznie obfitszy w opady i, oprócz Wołynia i wschodniej Małopolski, prawie wszędzie dał znaczną przewyżkę nad normalnymi opadami. Odchylenia opadów wiosną i w lecie r. 1924 w stosunku do normalnych opadów podaje poniższe zestawienie:

Opady r. 1924 w odsetkach średniej wieloletniej.

	IV	V	VI	VII	VIII
Nowy Port . . .	82,1	43,5	94,1	77,4	192,2
Bydgoszcz . . .	85,7	94,8	105,5	96,9	73,9
Ciechocinek . .	95,1	104,8	108,9	112,0	186,3
Poznań	117,3	175,4	168,7	39,6	144,0
Łódź	94,8	92,7	87,4	88,6	112,1
Kalisz	90,5	135,0	140,9	40,4	240,8
Białystok . . .	104,9	115,6	88,8	109,9	170,8
Wądołki Borowe	165,1	133,3	129,0	135,7	330,0
Warszawa . . .	86,3	103,9	106,3	98,1	127,0
Radom	91,1	191,1	147,8	75,8	135,3
Kraków	107,4	223,9	112,3	108,4	194,3
Tarnów	106,7	77,4	79,7	72,1	96,2
Lublin		123,3			139,7
Przegaliny . . .	82,1	150,2	83,0	81,9	217,1
Lwów	164,6	119,1	45,8	75,0	85,8
Kołomyja	108,0	153,6		95,8	101,6
Kiwerce	65,9	30,8	128,4	46,7	62,9
Wilno	123,2	148,5	144,0	214,0	149,1

Sumując opady miesięczne w okresach mających znaczenie dla wegetacji kłosowych (marzec—lipiec) i okopowych (maj—sierpień), otrzymujemy następujące ilości w mm i odsetkach normalnych opadów.

Stacje	Marzec— Lipiec	Maj— Sierpień	Marzec— Lipiec	Maj— Sierpień
	w mm		w % normalnej ilości	
Nowy Port	166,4	256,9	66,0	104,0
Bydgoszcz	210,8	211,3	83,7	93,1
Ciechocinek	245,4	287,3	101,8	128,3
Poznań	281,5	288,5	108,3	122,2
Łódź	216,1	210,9	88,2	94,6
Kalisz	218,1	299,9	82,9	127,1
Białystok	279,0	360,3	94,6	120,1
Wądołki Borowe . . .	337,3	517,1	124,0	184,7
Warszawa	253,9	280,8	94,4	108,4
Radom	324,3	338,3	120,1	128,6
Kraków	512,9	628,7	128,2	150,4
Tarnów	354,9	319,2	86,8	80,0
Lublin	89,4	137,9	30,6	49,1
Przegaliny	271,5	347,4	97,3	124,5
Lwów	323,5	272,4	89,1	76,7
Kołomyja	295,9	284,7	77,3	77,6
Kiwerce	234,3	209,8	76,8	68,8
Wilno	437,8	500,7	161,0	165,2

Z tego zestawienia wyraźnie widać, że Polska w r. 1924 otrzymała naogół dostateczną ilość opadów z wyjątkiem południowego wschodu, gdzie

Kwartalnik Statystyczny, 1925.

dawał się odczuwać pewien niedostatek, nie wszędzie zresztą dotkliwy.

Naturalnie ilość opadów nie zawsze w dostatecznym stopniu charakteryzuje ilość wilgoci w roli, która jest zależna na początku wiosny od ilości wilgoci, pozostałej po stopnieniu śniegów, a następnie od operacji słonecznej, t. j. od liczby dni słonecznych i stopnia zachmurzenia. Co się tyczy pierwszego, to wiemy, że ilość śniegu w zimie r. 1923/24 była nawet nadmierna, jednakże topnienie odbywało się na tyle gwałtownie, że miejscami mała część wody ze stopionego śniegu pozostała w roli. Stopień zaś operacji słonecznej charakteryzuje liczba godzin rzeczywistego usłonecznienia.

Rzeczywiste usłonecznienie godzin.

Stacje	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień
Warszawa	94,4	149,0	216,5	220,2	241,7	218,2
Puławy . .	76,8	110,6	209,3	238,0	234,3	206,0
Poznań . .	146,7	144,9	224,6	247,5	274,0	239,4
Kraków . .	94,7	117,2	163,1	170,9	233,9	198,1
Lwów . .	69,6	105,1	241,1	201,1	227,2	211,9
Wilno . .	77,9	116,0	217,9	236,1	208,4	178,8

W liczbach względnych w stosunku do możliwego usłonecznienia wynosiło to podane niżej ilości (dla niektórych stacyj podajemy dla porównania odpowiednie liczby z r. 1923 i 1922). Przytem bierzemy miesiące, które w r. 1924 miały większe znaczenie dla rozwoju i dojrzewania ziemiopłodów.

W odsetkach.

Stacje → Lata	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień
Warszawa 1922 . . .	56	61	46	45
1923 . . .	45	27	49	54
1924 . . .	45	44	48	48
Puławy 1924 . . .	43	48	47	46
Poznań 1922 . . .	62	63	41	52
1923 . . .	44	31	55	59
1924 . . .	46	49	54	53
Kraków 1924 . . .	34	35	48	45
Lwów 1922 . . .	50	45	48	42
1923 . . .	50	29	49	41
1924 . . .	51	41	46	48

Widzimy, że maj i czerwiec miały usłonecznienie w r. 1924 większe niż w r. 1923, lecz nie dorównujące usłonecznieniu w tych miesiącach r. 1922. Lipiec zaś i sierpień r. 1924 ustępują pod tym względem tymże miesiącom w r. 1923, naogół przewyższając r. 1922. W sumie jednak powyższe miesiące r. 1924 miały usłonecznienie raczej lepsze, niż w r. 1923. Naogół zaś w r. 1924 względne usłonecznienie z miesiąca na miesiąc było dość bliskie do siebie, nie wykazując większych skoków.

Zupełnie analogicznie, jeżeli weźmiemy cały okres wegetacji kłosowych, t. j. miesiące od marca do lipca włącznie, i obliczymy stosunek dni z deszczem do ogólnej liczby dni w tym okresie, to otrzymamy co następuje dla dwóch porównywanych lat (ob. tabelkę obok).

Poza małymi wypadkowymi odchyleniami (dla Lwowa i Wilna) tabliczka ta wykazuje mniejszą ilość deszczów w rozpatrywanym okresie r. 1924, niż w tymże okresie r. 1923. Mniejsza ilość deszczów pociągała za sobą mniejsze zachmurzenie i większe usłonecznienie.

Korespondenci rolni Głównego Urzędu Statystycznego ten sam efekt — otrzymanej w r. 1924 ilości słońca i ciepła wykazują w następujący sposób:

Dni z deszczem w odsetkach.

Stacje	1923	1924
Bydgoszcz	49,0	41,2
Ciechocinek	46,4	35,9
Poznań	52,9	46,4
Kalisz	47,1	32,0
Białystok	40,5	32,7
Wądołki Borowe	52,3	28,8
Warszawa	51,0	48,4
Lublin	41,2	13,7
Przegaliny	49,0	41,2
Lwów	41,2	54,2
Kołomyja	43,1	36,6
Kiwerce	28,8	26,1
Wilno	45,1	49,7

Na każdych 100 korespondentów stwierdzało, że w miesiącach wymienionych:

W odsetkach.

Województwo	Maj								Czerwiec								Lipiec								Sierpień							
	Ilość ciepła była																Ilość słońca była															
	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na	dosta- tecz- na	niedo- sta- tecz- na				
Warszawskie	34	66	78	22	87	13	90	10	36	64	78	22	86	14	89	11	36	64	78	22	86	14	89	11	36	64	78	22	86	14	89	11
Łódzkie	19	81	73	27	83	17	91	9	22	78	71	29	84	16	92	8	22	78	71	29	84	16	92	8	22	78	71	29	84	16	92	8
Kieleckie	25	75	68	32	74	26	89	11	24	76	76	24	78	22	90	10	24	76	76	24	78	22	90	10	24	76	76	24	78	22	90	10
Lubelskie	22	78	85	15	86	14	92	8	25	75	82	18	82	18	90	10	25	75	82	18	82	18	90	10	25	75	82	18	82	18	90	10
Białostockie	24	76	84	16	86	14	77	23	24	76	86	14	87	13	59	41	24	76	86	14	87	13	59	41	24	76	86	14	87	13	59	41
Okr. adm. wileński	18	82	93	7	51	49	92	8	23	77	97	3	67	33	68	32	23	77	97	3	67	33	68	32	23	77	97	3	67	33	68	32
Nowogródzkie	33	67	80	20	66	34	70	30	42	58	95	5	81	19	41	59	33	67	80	20	66	34	70	30	42	58	95	5	81	19	41	59
Poleskie	43	57	87	13	88	12	92	8	43	51	90	10	88	12	85	15	43	51	90	10	88	12	85	15	43	51	90	10	88	12	85	15
Wołyńskie	61	39	100	—	100	—	98	2	61	39	98	2	90	10	100	—	61	39	98	2	90	10	100	—	61	39	98	2	90	10	100	—
Poznańskie	30	70	75	25	93	7	96	4	33	67	73	27	90	10	86	14	30	70	75	25	93	7	96	4	33	67	73	27	90	10	86	14
Pomorskie	19	81	85	15	84	16	95	5	19	81	87	13	82	18	95	5	19	81	87	13	82	18	95	5	19	81	87	13	82	18	95	5
Krakowskie	42	58	77	23	82	18	90	10	44	56	56	44	86	14	90	10	42	58	77	23	82	18	90	10	44	56	56	44	86	14	90	10
Lwowskie	35	65	86	14	91	9	84	16	33	67	78	22	91	9	77	23	35	65	86	14	91	9	84	16	33	67	78	22	91	9	77	23
Stanisławowskie	47	53	91	9	86	14	87	13	45	55	96	4	88	12	83	17	47	53	91	9	86	14	87	13	45	55	96	4	88	12	83	17
Tarnopolskie	67	33	94	6	87	13	90	10	70	30	96	4	85	15	85	15	67	33	94	6	87	13	90	10	70	30	96	4	85	15	85	15
Śląskie	24	76	58	42	84	16	94	6	25	75	53	47	92	8	87	13	24	76	58	42	84	16	94	6	25	75	53	47	92	8	87	13

Widzimy więc naprzód, że miesiące czerwiec, lipiec i sierpień miały naogół dostateczną ilość ciepła i słońca, maj zaś przeciwnie. Przytem w maju widzimy wyraźną rozbieżność między ilościami ciepła i słońca; pod względem pierwszego naogół sytuacja była gorsza, niż pod względem ilości

słońca. Wschodnia Małopolska i Wołyń już w miesiącu maju wykazują prawie dostateczne ilości słońca i ciepła.

Pod wpływem wszystkich powyższych czynników klimatycznych znajdował się zapas wilgoci w roli, który korespondenci Głównego Urzędu Statystycznego charakteryzowali w następujący sposób.

Na każdych 100 korespondentów stwierdzało stan wilgoci w roli:

Województwa	w maju			w czerwcu			w lipcu			w sierpniu			we wrześniu		
	nad- mier- ny	dosta- tecz- ny	mały	nad- mier- ny	dosta- tecz- ny	mały	nad- mier- ny	dosta- tecz- ny	mały	nad- mier- ny	dosta- tecz- ny	mały	nad- mier- ny	dosta- tecz- ny	mały
Warszawskie	47	53	—	41	55	4	20	63	17	8	39	53	34	64	2
Łódzkie	44	56	—	55	43	2	14	64	22	2	32	66	31	67	2
Kieleckie	27	70	3	56	42	2	39	56	5	14	41	45	27	70	3
Lubelskie	38	55	7	44	47	9	18	55	27	18	58	24	30	53	17
Białostockie	40	53	7	29	66	5	24	50	26	67	29	4	85	10	5
Okr. adm. wileński	13	78	9	6	80	14	54	42	4	51	46	3	22	56	22
Nowogródzkie	16	64	20	16	63	21	43	45	12	69	31	—	61	31	8
Poleskie	34	46	20	19	53	28	9	48	43	32	47	21	67	23	10
Wołyńskie	8	37	55	11	36	53	—	15	85	8	30	62	13	65	22
Poznańskie	34	65	1	34	58	8	5	49	46	1	9	90	54	34	12
Pomorskie	38	61	1	18	70	12	13	57	30	4	26	70	62	36	2
Krakowskie	6	80	14	70	25	5	50	46	4	17	60	23	71	24	5
Lwowskie	11	60	29	49	42	9	7	37	56	32	55	13	18	77	5
Stanisławowskie	16	53	31	32	51	17	11	54	35	24	57	19	33	28	39
Tarnopolskie	6	59	35	24	59	17	3	36	61	32	52	16	7	60	33
Śląskie	12	72	16	81	19	—	28	56	16	13	63	24	52	44	4

Widzimy, że tylko na Wołyniu już od maja zaczął się niedostatek wilgoci, spotęgowany w lipcu i sierpniu, i dopiero wrzesień przyniósł poprawę. Małopolska wschodnia w maju miała mniej wilgoci, niż inne części Polski, jednakże wyraźniejszy stał się ten stan dopiero w lipcu. Chwilowy i częściowy niedostatek wilgoci zaznaczył się w lipcu i sierpniu w województwach poznańskim i pomorskim i w sierpniu — w warszawskim, łódzkim i kieleckim. W lipcu w województwach wileńskim i nowogródzkim był nadmiar wilgoci, który w następnym miesiącu rozszerzył się na województwa białostockie i poleskie.

Okres kwitnienia zbóż w r. 1924 nie wypadł w specjalnie złych warunkach atmosferycznych i, chociaż w różnych miejscowościach nie był całkiem identyczny, jednakże w przeważnej części Polski był on raczej pomyślny. Szczególnie jest to wyraźne w zestawieniu z takimże okresem roku 1923.

Na każdych 100 korespondentów stwierdzało, że w okresie kwitnienia zbóż były niepożądane chłody, deszcze lub wiatry.

Województwa	1923		1924		wiatry
	deszcze	chłody	deszcze	chłody	
Warszawskie	97	98	41	40	23
Łódzkie	100	100	50	47	17
Kieleckie	94	96	57	48	31
Lubelskie	93	96	49	35	24
Białostockie	100	100	32	35	29
Okr. adm. wileński	33	67	21	7	23
Nowogródzkie	100	100	14	11	19
Poleskie	89	88	26	26	33
Wołyńskie	79	89	26	10	24

Województwa	1923		1924		
	deszcze	chłody	deszcze	chłody	wiatry
Poznańskie	95	96	34	46	19
Pomorskie	93	95	38	36	16
Krakowskie	83	84	72	29	29
Lwowskie	55	67	67	26	28
Stanisławowskie	67	85	33	14	33
Tarnopolskie	79	85	50	19	30
Śląskie	83	88	86	41	48

Powyższe zestawienie jasno stwierdza, że rok 1924 był znacznie lepszy pod tym względem od roku 1923, i właściwie tylko województwa krakowskie, lwowskie i częściowo kieleckie miały nieco gorsze warunki w okresie kwitnienia.

Jak widzieliśmy, wiosna i lato r. 1924 nie były specjalnie niesprzyjające dla rozwoju i dojrzewania ziemiopłodów. Jednakże ostra i śnieżna zima nie tylko zniszczyła część zasiewów, ale i pogorszyła stan ocalałych. W rezultacie tego widzimy ogromne niżenie kwalifikacji zasiewów ozimych na wiosnę r. 1924 w porównaniu ze stanem tychże zbóż jesienią r. 1923. Chłodny i spóźniony początek wiosny nie polepszył tego stanu, i ziemiopłody już nie mogły osiągnąć stanu przedzimowego.

Szczegółowsze zestawienia stanu zasiewów znajdują się na osobnych tablicach, tu rozpatrzmy je tylko ogólnikowo.

Przeciętna dla całej Polski kwalifikacja stanu zasiewów przedstawiała się następująco:

Ziemiopłody	1923	1924			
	listopad	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec
Pszenica	4,0	3,3	3,4	3,5	2,9
Zyto	4,1	2,9	2,7	2,8	2,8
Jęczmień	3,9	2,5	2,4	2,8	2,9

Przełom zimowy jest tu aż nadto widoczny, a także widać, że stan żyta był prawie cały czas gorszy, niż pszenicy. Jaskrawy spadek kwalifikacji pszenicy nastąpił w lipcu. Było to następstwem nie tyle złych warunków atmosferycznych, ile objawieniem się poważnych zniszczeń, dokonanych przez szkodniki, a w pierwszym rzędzie przez t. zw. niezmiankę paskowaną (chlorops taeniopus) i muchę szwedzką (oscinis frit). Szkodniki te przedewszystkiem zaatakowały Małopolskę i województwa kieleckie i lubelskie. Szkody były ogromne: wiele powiatów stało w obliczu nieurodzaju. Pogorszenie kwalifikacji, choć nie w tym stopniu, co dla pszenicy, nastąpiło dla żyta, pod wpływem złych warunków zimowania, chłodnej wiosny, pasożytów i obfitych chwastów.

Na południowym wschodzie przyłączyła się do tego jeszcze częściowa posucha. W każdym razie dopiero na początku lipca można było należycie sobie uświadomić fakt klęski.

Kwalifikacja jarych zbóż była przeciętna, bardzo jednostajna. Naogół stan ich był lepszy od ozimych, lecz późny siew i chłodny początek wiosny wywarł i tu swój wpływ ujemny. Jednakże pszenica jara ucierpiała dość znacznie i kwalifikacja jej stanu w lipcu była już dużo niższa od przeciętnej.

Stan zasiewów przeciętnie dla całej Polski wynosił w stopniach:

Ziemniopłody	Maj	Czerwiec	Lipiec
Pszenica	3,3	3,2	2,2
Żyto	3,1	2,9	2,8
Jęczmień	3,3	3,3	3,2
Owies	3,4	3,1	3,3
Gryka	.	3,1	3,5
Proso	.	2,9	3,4

Z pozostałych ziemniopłodów stan rzepaku ozimego, dobry przed zimą 1923/24 r., pogorszył się znacznie i miejscami był na wiosnę nawet nieco niższy od przeciętnego, stan rzepaku jarego był cały czas przeciętny. Stan lnu, konopi i strączkowych był wyższy od przeciętnego. Tak samo lato 1924 r. było dość sprzyjające dla okopowych: stan ziemniaków i buraków cukrowych był wyższy od przeciętnego.

O ile chodzi o moment żniw, to był on w większej części opóźniony, oprócz wschodniej Małopolski i województw lubelskiego, poleskiego i wołyńskiego. Na Wołyniu i we wschodniej Małopolsce stwierdzono nawet znaczną ilość wypadków żniw wcześniejszych.

Na każdych 100 korespondentów Głównego Urzędu Statystycznego stwierdzało, że żniwa były:

Województwa	opóźnie	nie opóźnie	wcześniejsze
Warszawskie	55	44	1
Łódzkie	61	39	—
Kieleckie	52	45	3
Lubelskie	31	61	8
Białostockie	71	26	3
Okr. adm. wileński	51	48	1
Nowogródzkie	78	22	—
Poleskie	40	54	6
Wołyńskie	24	51	25
Poznańskie	51	48	1
Pomorskie	74	24	2
Krakowskie	58	37	5
Lwowskie	58	31	11
Stanisławowskie	34	41	25
Tarnopolskie	30	35	35
Śląskie	78	22	—

Powierzchnia uprawiona w 1923/24 r.

Ogółem uprawy (oprócz drobniejszych i ogrodowych) w całej Polsce zajmowały w r. 1923/24 w zaokrągleniu 15 331 tysięcy hektarów (w roku 1922/23 — 15 296 tysięcy hektarów). Ponieważ ziemia orna w Polsce wynosi około 18,3 milionów hektarów, reszta, t. j. około 3 milionów hektarów przypada na ugory, odłogi, pastwiska na gruntach ornych, oraz uprawy drobniejsze i ogrodowego charakteru. Według przeprowadzonych przybliżonych obliczeń na podstawie specjalnej ankiety przypadało na grunty leżące odłogiem w r. 1924 jeszcze około 822 tysięcy hektarów. Jednakże nie należy przyjmować tej całej liczby za rzeczywiste odłogi, gdyż sądząc z odpowiedzi część z tej powierzchni przedstawiała czasowe pastwiska na gruntach ornych. Z tego względu właściwe odłogi powojenne stanowią sporo mniejszą powierzchnię, i prawdopodobnie nie popełnimy wielkiego błędu, zmniejszając podaną wyżej liczbę o połowę tej ilości, co będzie stanowiło około 400 tysięcy hektarów ziemi jeszcze odłogiem leżącej. Naturalnie w podane wyżej ilości nie wchodzi normalne ugory.

Poszczególne ważniejsze ziemniopłody w r. 1923/24 zajmowały w Polsce następujący obszar:

Ziemniopłody	Powierzchnia uprawiona	
	ha	% ogólnej uprawionej powierzchni
Ogółem	15 330 797	100,0
Pszenica ozima	984 829	6,4
Żyto ozime	4 386 986	28,6

Ziemniopłody	Powierzchnia uprawiona	
	ha	% ogólnej uprawionej powierzchni
Pszenica jara	88 120	0,6
Żyto jare	30 162	0,2
Jęczmień	1 218 391	7,9
Owies	2 585 038	16,9
Ziemniaki	2 331 098	15,2
Buraki cukrowe	163 414	1,1
Mieszanki ze zbóż	175 825	1,1
Groch	150 326	
Soczewica	1 484	
Fasola	21 511	1,6
Bób	5 354	
Bobik	19 579	
Peluszka	41 085	
Wyka	195 257	1,3
Łubin	493 241	3,2
Mieszanki ze strączkowych ze zbożem lub bez	241 681	1,6
Koniczyna	720 423	4,7
Lucerna	16 404	0,1
Esparceta	6 814	0,05
Seradela	270 775	1,7
Inne pastewne oraz mieszan- ki z pastewnych	162 893	1,1
Trawy (tymotka, rajgras)	59 902	0,4
Kukurydza	76 942	0,5
Proso	118 280	0,8
Gryka (hreczka, tatarka)	293 111	1,9
Rzepak ozimy	25 056	0,3
Rzepak i rzepik jary	18 397	
Len	106 013	0,7
Konopie	43 010	0,3
Mak	3 399	0,02
Inne oleiste (gorczyca, . . . słonecznik)	2 687	0,02
Chmiel	2 009	0,02
Cykorja	1 957	0,01
Buraki pastewne	132 234	0,9
Marchew	53 532	0,3
Kapusta	62 739	0,4
Cebula	11 839	0,08

Cała powierzchnia uprawiona wyszczególnio-
nemi ziemniopłodami stanowiła w stosunku do
ogólnej powierzchni ziemi ornej 83,7 %. W po-
szczególnych województwach odsetek ten rozkładał
się w następujący sposób:

Województwa	Powierzchnia uprawiona w r. 1923/24 w % % ziemi ornej
Polska	83,7
Warszawskie	91,7
Łódzkie	90,9
Kieleckie	90,4
Lubelskie	91,6
Białostockie	68,2
Okr. adm. wileński	81,2
Nowogródzkie	66,2
Poleskie	47,0
Wołyńskie	85,2
Poznańskie	94,6
Pomorskie	79,3
Krakowskie	91,3
Lwowskie	89,3
Stanisławowskie	87,0
Tarnopolskie	87,4
Śląskie	88,4

W stosunku do okresu przedwojennego (prze-
ciennie za lata 1909—1913) obszar uprawiony
ziemniopłodami, mającymi w Polsce największe
znaczenie, jeszcze dotąd pozostaje mniejszy.

W odsetkach.

Ziemniopłody	W stosunku do okresu przedwojennego zasiano	
	1922/23	1923/24
Pszenica	75,2	79,3
Żyto	91,3	86,8
Chlebowe razem	87,9	85,2
Jęczmień	94,8	96,3
Owies	91,5	94,0
Ważniejsze kłosowe razem	89,7	88,9
Ziemniaki	93,2	95,4
Buraki cukrowe	81,2	97,4
Groch	56,3	57,1
Gryka	104,3	105,4
Proso	150,9	152,4
Len	128,6	131,8
Konopie	136,4	137,2

W stosunku do r. 1922/23, jak widać, wykazało
zmniejszenie tylko żyto, co jest następstwem
zniszczenia części powierzchni, zasianej podczas
jesieni r. 1923, przez zimę r. 1923/24. Zmniejszenie
powierzchni żyta odbiło się ujemnie na sumie po-
wierzchni ważniejszych kłosowych. Bardzo bliskie
przedwojennego stanu są uprawy ważniejszych
okopowych: ziemniaków i buraków cukrowych.
Bardzo zmniejszona jest powierzchnia uprawiona
grochem, zato gryka, proso, len i konopie wykazują
znaczące zwiększenie powierzchni uprawionej w sto-
sunku do okresu przedwojennego.

Dla poszczególnych województw powierzchnia (pszenica, żyto, jęczmień, owies, ziemniaki i bu-
zajęta przez 6 ważniejszych ziemiopłodów razem raki cukrowe) wynosiła:

Województwa	1909/13	1922/23	1923/24	1923/24 w odsetkach powierzchni w roku	
	w hektarach			1909/13	1922/23
Polska	13 066 565	11 792 130	11 788 038	90,2	99,96
Warszawskie	1 370 903	1 354 689	1 303 588	95,1	96,2
Łódzkie	954 700	927 765	877 204	91,9	94,5
Kieleckie	1 112 386	1 040 889	1 016 162	91,3	97,6
Lubelskie	1 336 304	1 147 255	1 135 338	85,0	99,0
Białostockie	848 303	742 024	751 996	88,6	101,3
Okr. adm. wileński	708 936	628 195	653 750	92,2	104,1
Nowogródzkie	537 164	385 075	418 644	77,9	108,7
Poleskie	581 768	294 337	327 885	56,4	111,4
Wołyńskie	769 169	703 708	767 410	99,8	109,0
Poznańskie	1 292 225	1 248 211	1 226 167	94,9	98,2
Pomorskie	606 076	547 444	501 481	82,7	91,6
Krakowskie	651 851	680 002	674 201	103,4	99,1
Lwowskie	967 840	948 217	930 756	96,2	98,2
Stanisławowskie	428 317	360 632	380 026	88,7	105,4
Tarnopolskie	756 260	639 195	686 715	90,8	107,4
Śląskie	144 363	144 492	136 715	94,7	94,6

Naogół w stosunku do r. 1922/23 zmiany w po-
wierzchni są nieznaczne. Zwiększenie powierzchni
nastąpiło w województwach wschodnich, a także
w województwach stanisławowskim, tarnopolskim
i nieznacznie w białostockim, wydatniejsze zmniejsze-
nie dotknęło województwa w pierwszym rzędzie
pomorskie i następnie łódzkie i śląskie. Są to nie-

watpliwie skutki zimy i strat w zasiewach żyta.

Ten szczegół jeszcze jaśniej się zarysuje w na-
stępnej tablicy, która przedstawia stosunek po-
wierzchni zasianej w r. 1923/24 każdym z 6 ważniej-
szych ziemiopłodów do powierzchni przedwojennej
(przeciętna z lat 1909—13) oraz do powierzchni
uprawionej w r. 1922/23.

Powierzchnia zasiana r. 1923/24.

Województwa	Powierzchnia ziemi w 1922/23											
	Pszenica		Żyto		Jęczmień		Owies		Ziemniaki		Buraki cukrowe	
	w odsetkach powierzchni roku											
	1909-13	1922/23	1909-13	1922/23	1909-13	1922/23	1909-13	1922/23	1909-13	1922/23	1909-13	1922/23
Polska	79,3	105,5	86,8	95,1	96,3	101,6	94,0	102,8	95,4	102,3	97,4	119,9
Warszawskie	71,3	98,9	90,0	90,2	109,6	99,5	104,6	100,3	102,7	101,7	109,1	106,0
Łódzkie	96,0	100,4	85,0	87,2	101,2	99,6	94,6	101,2	98,4	100,8	141,9	101,9
Kieleckie	83,8	98,7	96,6	91,8	88,0	100,5	89,5	101,8	91,0	101,1	75,9	131,7
Lubelskie	91,6	106,2	82,4	91,8	88,6	100,1	88,8	101,2	80,3	102,9	75,4	132,3
Białostockie	63,0	102,6	87,9	99,7	93,7	101,7	85,9	103,3	100,1	102,9	—	—
Okr. adm. wileński	38,4	80,4	99,1	106,1	84,5	102,4	86,9	102,5	97,0	103,5	—	—
Nowogródzkie	59,9	112,3	83,2	111,5	66,6	103,6	76,5	106,7	72,4	104,3	—	—
Poleskie	26,1	130,3	58,3	115,3	53,0	102,5	57,7	108,3	58,7	106,4	—	—
Wołyńskie	78,1	111,4	119,2	113,5	84,7	103,2	95,7	102,9	87,9	102,9	90,8	178,3
Poznańskie	80,1	100,1	90,8	93,7	100,1	99,4	96,5	101,5	103,9	101,2	101,5	119,2
Pomorskie	60,8	103,0	78,2	78,6	94,2	102,4	88,5	107,8	91,9	101,6	80,0	127,8
Krakowskie	100,6	98,9	71,8	75,6	117,4	107,4	106,2	110,1	138,4	105,4	—	—
Lwowskie	86,6	105,8	72,6	86,2	116,3	101,0	111,8	100,1	112,0	102,0	96,2	141,2
Stanisławowskie	80,0	114,8	75,4	112,9	115,2	103,3	98,4	101,1	85,0	101,5	—	—
Tarnopolskie	71,5	119,7	90,9	112,2	107,7	102,3	105,9	101,2	88,3	103,1	—	—
Śląskie	114,1	98,9	70,9	71,7	106,3	103,6	107,1	109,3	101,0	101,9	—	212,5

Oprócz żyta i miejscami w nieznacznym stopniu pszenicy wszystkie inne ziemiopłody zwiększyły swą powierzchnię. Uderzający jest wzrost powierzchni uprawionej burakami cukrowymi, szczególnie w województwach kieleckim, lubelskim, wołyńskim, pomorskim, lwowskim i śląskim.

Fakt ten świadczy o intensywnej odbudowie przemysłu cukrowniczego.

Produkcja.

Ogólne zbiory ważniejszych ziemiopłodów w całej Polsce wynosiły w r. 1923/24 oraz 1922/23 i przeciętnie przed wojną (w latach 1909—13) następujące ilości:

Ziemiopłody	Ogólny zbiór w tysiącach ($q = 100 \text{ kg}$).			Zbiór w r. 1923/24 w % zbioru	
	1909—13	1922/23	1923/24	1909/13	1922—23
Pszenica	17 044,2	13 535,7	8 844,5	51,9	65,3
Żyto	57 485,1	59 623,9	36 548,2	63,6	61,3
Chlebowe razem	74 529,3	73 159,6	45 392,7	60,9	62,0
Jęczmień	15 185,4	16 555,1	12 081,2	79,6	73,0
Owies	28 314,3	35 224,0	24 119,6	85,2	68,5
Ważniejsze kłosowe razem	118 029,0	124 988,7	81 598,5	69,1	65,3
Gryka	.	2 430,0	2 219,0	.	91,3
Proso	.	1 122,1	1 166,3	.	103,9
Kłosowe razem	.	128 490,8	84 978,8	.	66,1
Kukurydza	.	973,2	1 057,0	.	108,6
Groch, soczewica, bób, fasola, perluszka	.	2 549,7	2 034,9	.	79,8
Ziemniaki	252 999,5	264 942,5	268 696,0	106,2	101,4
Buraki cukrowe	.	25 746,2	32 108,0	.	124,7
Rzepak	.	477,2	389,4	.	81,6
Len nasienie	.	593,9	569,1	.	95,8
Len włókno	.	408,3	436,5	.	106,9
Konopie nasienie	.	292,6	231,8	.	79,2
Konopie włókno	.	199,7	223,1	.	111,7

Zmniejszenie zbiorów zbóż kłosowych w porównaniu z rokiem 1922/23 nastąpiło częściowo z powodu zmniejszenia powierzchni żyta, o czym już mówiliśmy, w większym zaś stopniu skutkiem zmniejszenia wydajności hektara jako następstwa z jednej strony niesprzyjających warunków klimatycznych zimy r. 1923/24, z drugiej zaś strony spowodowanej zniszczeniem przez szkodniki. Obie te rzeczy omawialiśmy przy opisywaniu warunków klimatycznych roku 1923/24.

Zmniejszenie wydajności całkiem wyraźnie się przedstawia, jeżeli porównamy przeciętne plony z hektara czterech ważniejszych kłosowych razem dla poszczególnych województw z odpowiednimi liczbami dla roku poprzedniego.

Województwa	Przeciętny zbiór z ha czterech kłosowych		
	w $q = 100 \text{ kg}$		1923/24 w odsetk. zbioru 1922/23
	1923/24	1922/23	
Polska	8,8	13,3	66,2
Warszawskie	10,7	15,5	69,0
Łódzkie	9,9	15,4	64,3
Kieleckie	8,6	14,3	60,1

Województwa	Przeciętny zbiór z ha czterech kłosowych		
	w $q = 100 \text{ kg}$		1923/24 w odsetk. zbioru 1922/23
	1923/24	1922/23	
Lubelskie	9,1	14,6	62,3
Białostockie	8,1	13,3	60,9
Okr. adm. wileński	6,2	7,8	79,5
Nowogródzkie	7,0	9,9	70,7
Poleskie	6,6	10,0	66,0
Wołyńskie	6,9	10,5	65,7
Poznańskie	15,6	17,6	88,6
Pomorskie	13,3	16,0	83,1
Krakowskie	6,7	10,9	61,5
Lwowskie	5,8	11,3	51,3
Stanisławowskie	4,9	11,2	43,8
Tarnopolskie	5,4	12,6	42,9
Śląskie	10,9	14,9	73,2

Przeciętny zbiór z hektara czterech kłosowych dla całej Polski stanowił w 1923/24 r. prawie dokładnie tylko $\frac{2}{3}$ zbioru r. 1922/23. Najlepiej stały województwa zachodnie, gdzie spadek nie był znaczny, najgorzej południowo-wschodnie, gdzie przeciętny zbiór spadł poniżej połowy zbioru r. 1922/23.

Dla poszczególnych sześciu ważniejszych ziemio-
plodów i dla całej Polski stosunek przeciętnych
zbiorów z hektara przedstawia się następująco
(w $q = 100$ kg):

Rok	Psze- nica	Zyto	Jęcz- mień	Owies	Zie- mnia- ki	Bura- ki cu- krowe
1909—13 przeciętnie	12,6	11,2	11,9	10,3	103	245
1921/22 . .	11,1	11,0	11,3	10,5	152	244
1922/23 . .	13,3	12,8	13,8	14,0	116	189
1923/24 . .	8,2	8,3	9,9	9,3	115	197

W odsetkach przeciętnego zbioru z *ha* dla roku
1922/23 zbiór 1923/24 wynosił dla:

	%
Pszenicy	61,7
Żyta	64,8
Jęczmienia	71,7
Owsa	66,4
Ziemniaków	99,1
Buraków cukrowych	104,2

Ponieważ r. 1922/23 był pod względem urodzaju
rekordowym i przez to całkiem niemiernym
dla wyprowadzenia decydujących wniosków, nie
będziemy tu podawali szczegółowszych porównań
z tym rokiem i zestawimy urodzaj r. 1923/24
z przeciętnym przedwojennym dla lat 1909—13.

W odsetkach przeciętnego zbioru z hektara dla
lat 1909/1913, zbiór w r. 1923/24 wynosił:

Woje- wództwa	Psze- nica	Zyto	Jęcz- mień	Owies	Zie- mnia- ki	Bura- ki cu- krowe
Polska	65,1	73,5	82,5	90,3	110,6	80,4
Warszawskie	98,5	78,9	106,2	123,0	129,0	83,0
Łódzkie	91,1	71,3	88,4	113,9	121,0	95,0
Kieleckie	66,4	83,3	90,7	103,3	121,5	109,5
Lubelskie	71,8	77,1	86,8	100,0	121,3	93,0
Białostockie	95,3	89,8	103,4	106,8	152,1	—
Okr. adm. wileński	79,3	71,1	83,3	78,8	85,7	—
Nowo- gródzkie	104,0	100,0	112,2	110,9	138,3	—
Poleskie	74,4	84,5	82,9	73,0	129,9	—
Wołyńskie	80,0	70,0	89,4	80,9	148,6	74,2
Poznańskie	87,6	82,6	91,3	101,1	100,7	73,0
Pomorskie	85,6	64,5	91,5	97,7	99,3	79,6
Krakowskie	47,5	47,2	74,8	81,0	83,3	—
Lwowskie	38,2	38,5	66,4	60,0	90,9	83,0
Stanisła- wowskie	31,9	42,2	50,0	57,7	123,3	—
Tarnopolskie	42,9	47,9	49,1	45,3	96,0	—
Śląskie	64,9	59,9	70,0	78,0	62,9	—

Według tego zestawienia urodzaj ziemniaków
nawet przewyższa normę przedwojenną i wogóle
jest dobry, oprócz województwa śląskiego, urodzaj
owsa jest bliski przeciętnego, i tylko Małopolska
wschodnia daje ogromną zniżkę, toż samo z małemi
wahaniem dotyczy jęczmienia. Tylko pszenica
i żyto dają urodzaj znacznie gorszy, niż przeciętny
przedwojenny, z wyraźnem podkreśleniem nie-
urodzaju w Małopolsce. Dla buraków cukrowych
mamy odsetek niższy, niż dla ziemniaków, jak-
kolwiek rok 1923/24 był naogół sprzyjający dla
okopowych. Jest to jednak następstwo ogólnego
powojennego upadku kultury ziemi, która jeszcze
nie wróciła do dawniejszego stanu.

Podane wyżej liczby nie odzwierciedlają jednak
wpływu ujemnych czynników meteorologicznych
i innych, które wpływały specjalnie w roku 1924
na pogorszenie urodzaju, gdyż w podanem procen-
towem zmniejszeniu urodzaju w stosunku do okresu
przedwojennego tkwią jeszcze czynniki ogólne,
wpływające na zmniejszenie wydajności gruntów
w szeregu lat powojennych. Do tych czynników
należy gorsza uprawa roli, zmniejszenie stosowania
nawozów sztucznych i niektóre inne. Są to czynniki,
działające przez szereg lat zarówno urodzajnych,
jak i nieurodzajnych; działają one nie jednakowo
w różnych rejonach. Dość powiedzieć, że naj-
dotkliwszym był ich wpływ w rejonach intensywnej
kultury, gdzie odbił się względnie dużym spadkiem
przeciętnych plonów, w rejonach zaś o niskiej
kulturze rolnej, o gospodarce czasem zbliżonej
do ekstensywnej, grunty uprawione po kilkoletnich
odlogach często dawały większe urodzaje, niż też
grunty przed wojną.

Dla charakterystyki zbiorów ważna jest nietylko
przeciętna wydajność hektara, ale i jakość ziarna.
Otóż pod tym względem r. 1924 nie należał do
najlepszych, i jakość była z małemi wyjątkami
(głównie dla b. Dzielnicy pruskiej) poniżej prze-
ciętniej. Ziarno zboża jarego było nieco lepsze
niż ozimego. Najgorsze ziarno dały zboża ozime
w Małopolsce. Poniższa tabelka przedstawia war-
tość ziarna według województw, przytem jakość
jest określona według skali pięciostopniowej (5 —
ziarno wyborowe, 4 — dobre, 3 — przeciętne,
2 — szczupłe, 1 — całkiem złe).

Województwa	ziarno zbóż	
	ozimych	jarych
Polska	2,8	2,9
Warszawskie	2,8	3,0
Łódzkie	2,8	3,1
Kieleckie	2,5	2,6
Lubelskie	2,7	2,8
Białostockie	2,9	3,0
Okr. adm. wileński	2,7	3,2

Województwa	Ziarno zbóż	
	ozimych	jarych
Nowogródzkie	3,0	3,2
Poleskie	2,6	2,7
Wołyńskie	2,5	2,6
Poznańskie	3,3	3,2
Pomorskie	3,1	3,4
Krakowskie	2,2	2,9
Lwowskie	2,4	2,6
Stanisławowskie	2,2	2,5
Tarnopolskie	2,4	2,3
Śląskie	2,7	3,1

Także i zbiór słomy był nieco poniżej przeciętnego, jednakże znajdujemy tu większą jednostajność w poszczególnych województwach. Zbiór słomy jarej był lepszy od zbioru ozimej. Według tejże skali pięciostopniowej przedstawiało się to następująco;

Województwa	Zbiór słomy	
	ozimej	jarej
Polska	2,6	2,8
Warszawskie	2,5	2,9
Łódzkie	2,5	2,9
Kieleckie	2,8	2,8
Lubelskie	2,6	2,7
Białostockie	2,5	2,8
Okr. adm. wileński	2,8	3,3
Nowogródzkie	2,8	3,1
Poleskie	2,6	2,4
Wołyńskie	2,5	2,4
Poznańskie	2,8	3,1
Pomorskie	2,5	3,1
Krakowskie	2,6	2,9
Lwowskie	2,5	2,6
Stanisławowskie	2,6	2,6
Tarnopolskie	2,6	2,4
Śląskie	2,6	2,9

Straty w zbiorze ziemniaków głównie na skutek gnicia po wykopaniu w roku 1923/24 były względnie znaczne i wynosiły w odsetkach ogólnego zbioru:

Województwa	1922/23	1923/24		
	Ogółem	Ogółem	W wiel- kiej wła- sności	W ma- łej wła- sności
Polska	1,4	6,1	5,6	6,4
Warszawskie	0,4	6,7	5,8	7,2
Łódzkie	0,7	7,3	4,9	8,6
Kieleckie	1,1	7,7	5,0	8,5

Województwa	1923/24	1922/23		
	Ogółem	Ogółem	W wiel- kiej wła- sności	W ma- łej wła- sności
Lubelskie	0,8	7,3	6,4	7,7
Białostockie	0,6	5,4	4,6	5,6
Okr. adm. wileński	9,8	11,5	19,0	12,4
Nowogródzkie	2,3	6,7	7,2	6,4
Poleskie	1,1	15,3	13,1	16,2
Wołyńskie	0,1	2,6	1,9	2,9
Poznańskie	0,3	5,9	6,2	5,7
Pomorskie	2,4	7,8	7,6	7,9
Krakowskie	0,7	6,0	5,4	6,1
Lwowskie	4,2	2,2	1,3	2,4
Stanisławowskie	0,3	2,5	4,9	2,0
Tarnopolskie	0,7	1,8	1,5	1,9
Śląskie	1,0	5,9	4,6	6,8

Jak widzimy, straty były sporo większe, niż w roku 1922/23.

Po potrąceniu wymienionych odsetek ziemniaków przepadłych, ogólny zbiór ziemniaków zdalnych do użycia wynosił w r. 1923/24 według województwa następujące ilości:

W $q = 100 \text{ kg}$.

Województwa	Ogółem zebrano ziemniaków zdalnych do użytku	W t e m:	
		w większej wła- sności	w mniejszej własności
Polska	252 240 414	78 403 031	173 837 883
Warszawskie	30 809 499	11 911 017	18 898 482
Łódzkie	22 953 147	8 124 941	14 828 206
Kieleckie	22 778 912	5 162 164	17 616 748
Lubelskie	26 051 826	7 123 187	18 928 639
Białostockie	14 530 092	3 429 669	11 100 423
Okr. adm. wileński	4 855 971	1 855 577	3 000 394
Nowogródzkie	4 122 876	1 426 910	2 695 966
Poleskie	4 236 334	1 305 804	2 930 530
Wołyńskie	7 567 718	2 593 371	4 974 347
Poznańskie	39 623 014	19 117 945	20 505 069
Pomorskie	15 973 582	5 076 531	10 897 051
Krakowskie	11 650 191	1 476 561	10 173 630
Lwowskie	19 143 979	3 392 653	15 751 326
Stanisła- wowskie	10 027 902	1 528 581	8 499 321
Tarnopolskie	14 744 016	3 627 921	11 116 095
Śląskie	3 171 355	1 250 199	1 921 156

Część zebranych ziemniaków przeznaczono na paszę dla zwierząt gospodarskich. W odsetkach ogólnego zbioru ziemniaków zdalnych do użycia wyraża się to w następujący sposób;

Zużycie ziemniaków na paszę ze zbiorów r. 1924.

W odsetkach.

Województwa	1923/24	1924/25		
	Ogółem	Ozdłem	W wię- kiej wła- sności	W ma- łej wła- sności
Polska	33,5	32,9	32,9	33,3
Warszawskie	33,0	36,0	36,3	35,8
Łódzkie	33,3	33,5	30,7	35,1
Kieleckie	40,0	36,2	35,4	36,4
Lubelskie	43,9	46,2	49,0	45,1
Białostockie	28,9	36,5	40,0	35,4
Okr. adm. wileński	30,4	20,8	23,8	18,9
Nowogródzkie	44,7	37,2	36,9	37,3
Poleskie	29,2	26,0	28,9	24,7
Wołyńskie	39,4	36,1	38,8	34,7
Poznańskie	28,0	30,2	23,7	36,3
Pomorskie	35,8	36,6	32,2	38,7
Krakowskie	26,3	18,7	15,6	19,1
Lwowskie	29,3	23,9	27,1	23,2
Stanisławowskie	30,1	25,4	28,6	24,8
Tarnopolskie	35,7	30,9	41,3	27,5
Śląskie	32,6	22,0	15,0	26,5

W liczbach bezwzględnych wynosi to (r. 1924):

W q = 100 kg.

Województwa	Ogólne zużycie ziemniaków na paszę	w t e m :	
		w większej własności	w mniejszej własności
Polska	88 101 499	25 297 838	57 803 661
Warszawskie	11 089 356	4 323 699	6 765 657
Łódzkie	7 699 057	2 494 357	5 204 700
Kieleckie	8 239 902	1 827 406	6 412 496
Lubelskie	12 027 178	3 490 362	8 536 816
Białostockie	5 301 418	1 371 868	3 929 550
Okr. adm. wil.	1 008 701	441 627	567 074
Nowogródzkie	1 532 125	526 530	1 005 595
Poleskie	1 101 218	377 377	723 841
Wołyńskie	2 732 326	1 006 228	1 726 098
Poznańskie	11 974 293	4 530 953	7 443 340
Pomorskie	5 851 802	1 634 643	4 217 159
Krakowskie	2 173 507	230 344	1 943 163
Lwowskie	4 573 717	919 409	3 654 308
Stanisławow.	2 545 006	437 174	2 107 832
Tarnopolskie	4 555 257	1 498 331	3 056 926
Śląskie	696 636	187 530	509 106

Dla charakterystyki stopnia potrzeb poszczegól-
nych rejonów Polski pod względem konsum-

cyjnym, jakoteż i stopnia szybkości realizacji urodzaju dla opędzenia potrzeb gospodarstwa i opłacenia ciężarów podatkowych i innych, ciekawe są liczby zestawione przez Główny Urząd Statystyczny, a dotyczące odsetka plonu, omlacanego natychmiast po zbiorach. Dla porównania przytaczamy równolegle odpowiednie liczby dla roku 1923.

Województwa	% zbioru omlacony natychmiast	
	1923	1924
Polska	23	29
Łódzkie	21	33
Kieleckie	22	29
Lubelskie	20	27
Białostockie	20	22
Okr. adm. wileński	27	26
Nowogródzkie	23	25
Poleskie	20	26
Wołyńskie	21	30
Poznańskie	21	27
Pomorskie	23	26
Krakowskie	27	39
Lwowskie	29	40
Stanisławowskie	33	37
Tarnopolskie	28	46
Śląskie	27	21

We wszystkich województwach (oprócz woj. śląskiego) liczby dla r. 1924 są wyższe, niż dla poprzedniego. Tłumaczy się to łatwo gorszym urodzajem, a także pilniejszą potrzebą płacenia podatków i innych ciężarów. Zwraca uwagę wysoki odsetek zbiorów omlacanych natychmiast po zniwach w województwach Małopolski.

Stan innych działów gospodarki rolnej w r. 1923/24.

Łąki.

Główny Urząd Statystyczny przeprowadził przybliżone zbadanie ustosunkowania różnego rodzaju łąk w poszczególnych województwach według rodzajów własności i według podziału na łąki suche polne, mokre nizinne i meljorowane. Badania te były niezbędne ze względu na konieczność zorientowania się choćby przybliżonego co do liczb ogólnego zbioru siana. Zastrzegamy się, że nie mamy zamiaru rościć pretensji co do dokładności tych liczb i uważamy, że są tylko orientacyjne, jakkolwiek wyglądają dość prawdopodobnie.

Podział łąk według rodzajów w odsetkach ogólnej powierzchni łąk.

W odsetkach.

Województwa	R a z e m			Większa własność			Mniejsza własność		
	Ł a k i								
	suche polne	mokre nizinne	meljoro- wane	suche polne	mokre nizinne	meljoro- wane	suche polne	mokre nizinne	meljoro- wane
Polska	34,3	62,4	3,3	34,0	59,4	6,6	34,5	63,8	1,7
Warszawskie	35,5	62,8	1,7	36,4	59,4	4,2	34,6	65,3	0,1
Łódzkie	30,9	63,9	5,2	27,4	61,0	11,6	33,4	66,0	0,6
Kieleckie	36,5	60,0	3,5	34,4	55,5	10,1	37,4	61,9	0,7
Lubelskie	32,1	64,5	3,4	32,2	61,3	6,5	32,1	66,1	1,8
Białostockie	34,0	65,7	0,3	41,7	57,3	1,0	30,5	69,5	—
Okr. adm. wileński	40,2	59,0	0,8	40,7	57,2	2,1	39,9	60,1	—
Nowogródzkie	37,4	61,8	0,8	37,7	60,5	1,8	37,1	62,9	—
Poleskie	25,6	73,7	0,7	31,3	67,2	1,5	21,2	78,8	—
Wołyńskie	30,1	68,3	1,6	30,8	64,3	4,9	29,7	70,3	—
Poznańskie	37,6	44,2	18,2	36,0	38,6	25,4	38,7	48,1	13,2
Pomorskie	36,0	52,6	11,4	34,1	48,1	17,8	36,7	54,4	8,9
Krakowskie	33,1	60,1	6,8	36,5	48,3	15,2	32,5	62,2	5,3
Lwowskie	30,6	65,6	3,8	26,2	59,8	14,0	32,1	67,4	0,5
Stanisławowskie	58,7	38,7	2,6	52,1	40,2	7,7	59,5	38,6	1,9
Tarnopolskie	19,5	77,7	2,8	19,6	74,3	6,1	19,4	79,2	1,4
Śląskie	23,9	59,2	16,9	22,8	49,5	27,7	24,8	66,5	8,7

Zbiór przeciętny siana z hektara dla całej Polski stanowił w ostatnich trzech latach;

Przeciętnie z ha w q = 100 kg.

Rok	I pokos			II pokos			I po-	II po-
	Siano z łąk						kos	kos
	su- chych pol- nych	mo- krych nizin- nych	me- ljoro- wa- nych	su- chych pol- nych	mo- krych nizin- nych	me- ljoro- wa- nych	Koniczyna	
1922	13,2	18,0	29,3	20,4			20,0	20,6
1923	20,7	21,7	29,9	17,4	18,2	23,6	36,0	30,6
1924	22,3	22,4	33,5	13,8	13,6	21,8	36,0	23,1

Pierwszy pokos w r. 1924 był lepszy, niż za lat poprzednich i przewyższał nawet dobry urodzaj r. 1923, drugi zaś pod względem siana łąkowego był daleko niższy od urodzaju lat poprzednich. Według poszczególnych rejonów na pierwszym miejscu stoi jak zwykle województwo pomorskie ze swymi dobrymi i kulturalnie prowadzonymi łąkami. Poza to bardzo dobrym urodzajem odznacza się województwo warszawskie.

Sady owocowe.

Kwitnienie sadów w r. 1924 odbywało się późno, ale zato w warunkach pomyślnych, i znaczniejszych uszkodzeń w sadach nie było. Tylko w województwach białostockim i nowogródzkim kwitnienie

odbywało się w warunkach gorszych, jednak i tam uszkodzeń nie było. Charakteryzują to dane otrzymane od korespondentów.

Na każdym 100 korespondentów stwierdzało:

Województwa	Warunki kwitnienia		Uszkodzenia w sadach	
	pomyśl- ne	nie pomyśl- ne	były	nie były
Warszawskie	97	3	6	94
Łódzkie	86	14	4	96
Kieleckie	92	8	4	96
Lubelskie	96	4	6	94
Białostockie	53	47	2	98
Okr. adm. wileński	—	—	5	95
Nowogródzkie	15	85	3	97
Poleskie	74	26	6	94
Wołyńskie	89	11	9	91
Poznańskie	94	6	7	93
Pomorskie	85	15	3	97
Krakowskie	84	16	15	85
Lwowskie	81	19	8	92
Stanisławowskie	84	16	6	94
Tarnopolskie	77	23	2	98
Śląskie	78	22	12	88

Jednakże już w czerwcu stan sadów pogorszył się, szczególnie na południu i wschodzie Polski.

Na każdych 100 korespondentów stwierdzało w czerwcu

Województwa	Stan sadow po okwitnięciu		
	dobry	średni	zły
Warszawskie	43	40	17
Łódzkie	45	35	20
Kieleckie	32	35	33
Lubelskie	16	36	48
Białostockie	24	36	40
Okr. adm. wileński	28	29	43
Nowogródzkie . . .	22	30	48
Poleskie	10	26	64
Wołyńskie	11	42	47
Poznańskie	38	42	20
Pomorskie	48	34	18
Krakowskie	13	33	54
Lwowskie	19	41	40
Stanisławowskie . .	9	26	65
Tarnopolskie	25	23	52
Śląskie	19	45	36

W rezultacie zbiorów owoców wypadł miejscami średni, a miejscami niżej średniego, gorszy na południu i wschodzie, lepszy na północnym zachodzie. Według rodzajów owoców naogół na północy lepiej urodziły jabłonie, grusze i śliwy, gorzej wiśnie i czereśnie, na południu najczęściej było odwrotnie. Dostyc równomierny i bodaj najlepszy był urodzaj w województwie poznańskim.

Według skali pięciostopniowej (5 — urodzaj doskonały, 4 — dobry, 3 — średni, 2 — mały, 1 — całkiem zły), przedstawiało się to w poszczególnych województwach następująco:

Województwa	Jabłonie	Grusze	Śliwy	Wiśnie	Czereśnie
Warszawskie . . .	2,8	3,0	3,0	2,8	2,4
Łódzkie	3,0	3,1	2,9	3,0	3,0
Kieleckie	2,6	2,8	2,8	2,7	2,7
Lubelskie	2,6	2,4	2,8	2,3	2,6
Białostockie . . .	2,6	2,4	2,6	2,0	2,1
Okr. adm. wileński	2,3	2,1	2,0	2,0	2,0
Nowogródzkie . .	2,2	2,0	2,2	1,9	2,0
Poleskie	2,4	2,1	2,4	2,0	2,1
Wołyńskie	2,7	2,4	2,4	3,1	3,3
Poznańskie	3,2	3,2	2,4	3,2	3,5
Pomorskie	2,8	2,8	2,5	3,0	2,9
Krakowskie	2,2	2,5	2,1	2,3	2,3
Lwowskie	2,6	2,5	2,3	2,7	2,7
Stanisławowskie . .	2,5	2,2	2,4	2,3	2,3
Tarnopolskie . . .	2,6	2,2	2,2	2,6	2,6
Śląskie	2,2	2,9	2,5	2,8	2,9

c. Zwierzęta gospodarskie.

Główny Urząd Statystyczny w r. 1924 starał się zebrać dane, jaki odsetek ogólnej liczby zwierząt gospodarskich stanowił przychówek w roku sprawozdawczym. Otrzymane liczby były opracowane, i jakkolwiek nie mogą być uważane za doskonale ścisłe, dają możność do pewnego stopnia orjentowania się w charakterze i kierunku hodowli.

Przychówek w roku 1923/24 podajemy w odsetkach ogólnej liczby każdego rodzaju zwierząt, przytem dla orjentacji przytaczamy podolneź liczby otrzymane dla r. 1922/23. Jednakże liczby tego ostatniego roku są znacznie mniej pewne, jako oparte na gorszym i mniej obfitym materiale, i porównanie może być przeprowadzane z największą ostrożnością.

W odsetkach.

Województwa	1922/23			1923/24			
	Konie	Bydło rogate	Świnie	Konie	Bydło rogate	Owce	Świnie
Polska	18	23	53	16,7	27,3	44,3	77,3
Warszawskie . .	15	22	61	18,6	30,9	48,1	131,5
Łódzkie	18	21	55	15,8	26,3	40,3	81,3
Kieleckie . . .	14	21	47	15,3	25,2	39,2	61,8
Lubelskie . . .	14	19	43	14,2	25,9	41,9	83,4
Białostockie .	15	24	43	15,2	29,1	54,4	79,5
Okr. adm. wil.	19	22	44	19,9	28,3	47,4	66,3
Nowogródzkie .	19	26	40	13,7	25,3	41,9	68,3
Poleskie	14	30	38	17,8	36,9	48,6	85,3
Wołyńskie . . .	28	33	55	24,3	30,2	46,7	82,5
Poznańskie . .	17	26	83	14,7	26,8	38,9	72,4
Pomorskie . . .	12	22	64	14,0	26,6	43,5	73,7
Krakowskie . .	12	16	22	12,3	21,5	32,0	40,2
Lwowskie	15	17	28	17,2	25,6	43,6	66,3
Stanisławow . .	10	18	24	18,4	27,9	45,2	58,8
Tarnopolskie .	15	27	31	14,7	27,5	42,9	84,2
Śląskie	16	20	40	25,4	30,3	40,0	51,8

Zdają się nam nieco za niskie liczby dla trzody chlewnej, inne zdają się być dość wiarygodne. Wogóle zaś, ponieważ liczby 1922/23 roku są znacznie mniejszej wartości, powstrzymujemy się narazie od szczegółowego porównywania i analizowania.

d. Nawożenie gruntów.

Rozpatrzmy tu tylko kwestję ilości obornika i obszaru gruntów nawożonych jesienią i na wiosnę lat 1923/24 i 1922/23.

W sprawie, czy obornika była ilość dostateczna dla nawożenia gruntów, na każdym 100 korespondentów komunikowało, że dla jesieni i wiosny poniższych lat:

Okolica posiada obornika

Województwa	1923/24		1924/25	
	dosta- tecznie	niedo- statecz- nie	dosta- tecznie	niedo- statecz- nie
Warszawskie	29	71	62	38
Łódzkie	55	45	60	40
Kieleckie	39	61	51	49
Lubelskie	39	61	61	39
Białostockie	31	69	38	62
Okr. adm. wileński	20	80	20	80
Nowogródzkie	22	78	23	77
Poleskie	33	67	30	70
Wołyńskie	50	50	40	60
Poznańskie	67	33	72	28
Pomorskie	69	31	72	28
Krakowskie	23	77	37	63
Lwowskie	45	55	48	52
Stanisławowskie	33	67	52	48
Tarnopolskie	46	54	48	52
Śląskie	33	67	44	56

W tabelce wyżej bierzemy jesień i wiosnę lat następujących po urodzajach lat 1923/24 i 1922/23. We wszystkich województwach, oprócz wschodnich, widzimy w porównaniu z rokiem 1923/24 polepszenie, miejscami nawet znaczne.

Co się tyczy samych gruntów nawożonych obornikiem, ilustracją tego jest poniższa tablica.

Rocznie nawożono obornikiem gruntów w %/o obszaru ziemi ornej.

Województwa	W wielkiej wła- sności			W małej wła- sności		
	przed wojną	1922/ 1923	1923/ 1924	przed wojną	1922/ 1923	1923/ 1924
Warszawskie	24	22	22	29	28	26
Łódzkie	22	24	24	26	28	28
Kieleckie	19	21	21	16	24	24
Lubelskie	30	18	20	29	22	24
Białostockie	34	20	19	28	28	23
Okr. adm. wileński		22	22		37	27
Nowogródzkie		12	11		21	20
Poleskie		28	20		33	26
Wołyńskie	22	15	15	24	22	20
Poznańskie	29	26	27	31	30	32
Pomorskie	26	24	25	29	27	27
Krakowskie	28	21	21	37	24	22
Lwowskie	26	19	19	29	28	22
Stanisławowskie	19	15	18	19	22	22
Tarnopolskie	22	16	19	25	22	22
Śląskie		24	25		29	28

Pogorszenie w r. 1923/24 w porównaniu do roku 1922/23 znajdujemy dla wielkiej własności w województwach wschodnich i dla małej tamże oraz w Małopolsce. Należy przypuszczać, że było to pogorszenie tylko chwilowe, bowiem poprzednia tablica wskazuje, że ilość obornika prawie wszędzie się zwiększyła (oprócz jednakże województw wschodnich), wobec czego w r. 1924/25 należy oczekiwać poprawy. Stan przedwojenny jednakże bynajmniej nie wszędzie jeszcze został osiągnięty.

Tabl. 1. Powierzchnia zasiana i zbiór według województw.

Rok 1923/24.

Województwa	P s z e n i c a								
	ozima i jara łącznie			o z i m a			j a r a		
	Ogółem	większa własność	mniejsza własność	Ogółem	większa własność	mniejsza własność	Ogółem	większa własność	mniejsza własność
<i>Powierzchnia zasiana w ha</i>									
Polska	1 072 949	457 362	615 587	984 829	423 521	561 308	88 120	33 841	54 279
Warszawskie	100 320	61 082	39 238	98 695	60 143	38 552	1 625	939	686
Łódzkie	60 369	37 094	23 275	57 172	34 954	22 218	3 197	2 140	1 057
Kieleckie	84 751	46 934	37 817	83 161	46 116	37 045	1 590	818	772
Lubelskie	140 755	83 473	57 282	135 309	79 945	55 364	5 446	3 528	1 918
Białostockie	24 155	14 821	9 334	23 258	14 040	8 618	897	181	716
Okr. adm. wileński	10 054	4 821	5 233	7 491	4 032	3 459	2 563	789	1 774
Nowogródzkie	6 704	3 293	3 411	5 708	2 931	2 777	996	362	634
Poleskie	6 857	3 211	3 646	4 483	2 161	2 322	2 374	1 050	1 324
Wołyńskie	96 154	44 074	52 080	93 917	42 809	51 108	2 237	1 265	972
Poznańskie	64 240	36 184	28 056	58 249	31 810	26 439	5 991	4 374	1 617
Pomorskie	26 871	11 716	15 155	23 765	10 016	13 749	3 106	1 700	1 406
Krakowskie	89 162	14 660	74 502	86 883	13 827	73 056	2 279	833	1 446
Lwowskie	155 795	30 997	124 798	137 237	26 664	110 573	18 558	4 333	14 225
Stanisławowskie	61 352	16 329	45 023	43 436	11 213	32 223	17 916	5 116	12 800
Tarnopolskie	138 048	46 265	91 783	118 895	39 976	78 919	19 153	6 289	12 864
Śląskie	7 362	2 408	4 954	7 170	2 284	4 886	192	124	68
<i>Ogólny zbiór w q = 100 kg</i>									
Polska	8 844 460	4 581 063	4 263 397	8 358 175	4 337 884	4 020 291	486 285	243 179	243 106
Warszawskie	1 285 642	824 060	461 582	1 271 266	814 879	456 387	14 376	9 181	5 195
Łódzkie	743 015	495 653	247 362	709 091	471 841	237 250	33 924	23 812	10 112
Kieleckie	635 318	380 109	255 209	625 779	375 366	250 413	9 539	4 743	4 796
Lubelskie	1 246 362	783 388	462 974	1 207 232	757 861	449 371	39 130	25 527	13 603
Białostockie	243 150	158 535	84 615	235 990	157 119	78 871	7 160	1 416	5 744
Okr. adm. wileński	69 823	36 188	33 635	54 221	31 124	23 097	15 602	5 064	10 538
Nowogródzkie	52 468	27 462	25 006	45 675	24 923	20 752	6 793	2 539	4 254
Poleskie	43 902	21 696	22 206	30 161	15 198	14 963	13 741	6 498	7 243
Wołyńskie	764 834	373 626	391 208	753 786	367 585	386 201	11 048	6 041	5 007
Poznańskie	1 137 329	684 937	452 392	1 029 899	604 057	425 842	107 430	80 880	26 550
Pomorskie	465 898	205 743	260 155	419 308	179 917	239 391	46 590	25 826	20 764
Krakowskie	432 248	94 387	337 861	422 186	90 569	331 617	10 062	3 818	6 244
Lwowskie	734 071	175 066	559 005	667 469	157 735	509 734	66 602	17 331	49 271
Stanisławowskie	222 328	60 228	162 100	175 803	48 123	127 680	46 525	12 105	34 420
Tarnopolskie	697 419	234 719	462 700	641 300	217 077	424 223	56 119	17 642	38 477
Śląskie	70 653	25 266	45 387	69 009	24 510	44 499	1 644	756	888
<i>Przeciętny zbiór z ha w q = 100 kg</i>									
Polska	8,2	10,0	6,9	8,5	10,2	7,2	5,5	7,2	4,5
Warszawskie	12,8	13,5	11,8	12,9	13,5	11,8	8,8	9,8	7,6
Łódzkie	12,3	13,4	10,6	12,4	13,5	10,7	10,6	11,1	9,6
Kieleckie	7,5	8,1	6,7	7,5	8,1	6,8	6,0	5,8	6,2
Lubelskie	8,9	9,4	8,1	8,9	9,5	8,1	7,2	7,2	7,1
Białostockie	10,1	10,7	9,1	10,1	10,7	9,2	8,0	7,8	8,0
Okr. adm. wileński	6,9	7,5	6,4	7,2	7,7	6,7	6,1	6,4	5,9
Nowogródzkie	7,8	8,3	7,3	8,0	8,5	7,5	6,8	7,0	6,7
Poleskie	6,4	6,8	6,1	6,7	7,0	6,4	5,8	6,2	5,5
Wołyńskie	8,0	8,5	7,5	8,0	8,6	7,6	4,9	4,8	5,2
Poznańskie	17,7	18,9	16,1	17,7	19,0	16,1	17,9	18,5	16,4
Pomorskie	17,3	17,6	17,2	17,6	18,0	17,4	15,0	15,2	14,8
Krakowskie	4,8	6,4	4,5	4,9	6,6	4,5	4,4	4,6	4,3
Lwowskie	4,7	5,6	4,5	4,9	5,9	4,6	3,6	4,0	3,5
Stanisławowskie	3,6	3,7	3,6	4,0	4,3	4,0	2,6	2,4	2,7
Tarnopolskie	5,1	5,1	5,0	5,4	5,4	5,4	2,9	2,8	3,0
Śląskie	9,6	10,5	9,2	9,6	10,7	9,1	8,6	6,1	13,1

Tabl. 1. Powierzchnia zasiana i zbiór według województw (c. d.)

Rok 1923/24.

Województwa	Z y t o								
	ozime i jare łącznie			ozime			jare		
	Ogółem	większa własność	mniejsza własność	Ogółem	większa własność	mniejsza własność	Ogółem	większa własność	mniejsza własność
<i>Powierzchnia zasiana w ha</i>									
Polska	4 417 148	1 282 146	3 135 002	4 386 986	1 270 918	3 116 068	30 162	11 228	18 934
Warszawskie	522 709	209 632	313 077	520 372	209 108	311 264	2 337	524	1 813
Łódzkie	370 503	119 963	250 540	369 341	119 518	249 823	1 162	445	717
Kieleckie	352 815	87 307	265 508	349 999	86 020	263 979	2 816	1 287	1 529
Lubelskie	379 678	103 620	276 058	378 756	103 418	275 338	922	202	720
Białostockie	353 478	85 722	267 756	351 332	85 265	266 067	2 146	457	1 689
Okr. adm. wileński	349 142	137 157	211 985	346 202	135 885	210 317	2 940	1 272	1 668
Nowogródzkie	224 952	62 139	162 813	223 915	61 913	162 002	1 037	226	811
Poleskie	168 749	37 276	131 473	166 783	36 786	129 997	1 966	490	1 476
Wołyńskie	349 382	88 830	260 552	348 782	88 673	260 109	600	157	443
Poznańskie	557 524	197 737	359 787	553 156	194 975	358 181	4 368	2 762	1 606
Pomorskie	214 684	51 329	163 355	209 425	48 983	160 442	5 259	2 346	2 913
Krakowskie	120 914	16 707	104 207	118 387	15 946	102 441	2 527	761	1 766
Lwowskie	203 721	35 395	168 326	202 385	35 234	167 151	1 336	161	1 175
Stanisławowskie	64 746	9 662	55 084	64 261	9 606	54 655	485	56	429
Tarnopolskie	150 315	29 435	120 880	150 236	29 435	120 801	79	—	79
Śląskie	33 836	10 235	23 601	33 654	10 153	23 501	182	82	100
<i>Ogólny zbiór w q = 100 kg</i>									
Polska	365 481 93	122 190 92	243 291 01	363 268 44	121 237 19	242 031 25	221 349	95 373	125 976
Warszawskie	4 682 666	2 088 514	2 594 152	4 667 022	2 085 151	2 581 871	15 644	3 363	12 281
Łódzkie	3 048 054	1 180 716	1 867 338	3 038 427	1 176 993	1 861 434	9 627	3 723	5 904
Kieleckie	2 823 439	782 580	2 040 859	2 803 997	772 972	2 031 025	19 442	9 608	9 834
Lubelskie	3 070 282	921 191	2 149 091	3 064 267	919 826	2 144 441	6 015	1 365	4 650
Białostockie	2 791 885	717 120	2 074 765	2 775 704	713 374	2 062 330	16 181	3 746	12 435
Okr. adm. wileński	2 076 702	855 476	1 221 226	2 062 984	848 674	1 214 310	13 718	6 802	6 916
Nowogródzkie	1 501 254	445 068	1 056 186	1 496 797	444 021	1 052 776	4 457	1 047	3 410
Poleskie	1 192 141	297 879	894 262	1 180 922	294 900	886 022	11 219	2 979	8 240
Wołyńskie	2 193 484	652 670	1 540 814	2 190 979	651 900	1 539 079	2 505	770	1 735
Poznańskie	7 892 638	3 072 506	4 820 132	7 841 942	3 039 770	4 802 172	50 696	32 736	17 960
Pomorskie	2 302 337	584 731	1 717 606	2 253 938	561 268	1 692 670	48 399	23 463	24 936
Krakowskie	599 872	100 229	499 643	587 517	96 452	491 065	12 355	3 777	8 578
Lwowskie	925 392	201 894	723 498	918 289	200 908	717 381	7 103	986	6 117
Stanisławowskie	296 444	45 389	251 055	294 369	45 103	249 266	2 075	286	1 789
Tarnopolskie	844 490	169 430	675 060	844 217	169 430	674 787	273	—	273
Śląskie	307 113	103 699	203 414	305 473	102 977	202 496	1 640	722	918
<i>Przeciętny zbiór z ha w q = 100 kg</i>									
Polska	8,3	9,5	7,8	8,3	9,5	7,8	7,3	8,5	6,7
Warszawskie	9,0	10,0	8,3	9,0	10,0	8,3	6,7	6,4	6,8
Łódzkie	8,2	9,8	7,5	8,2	9,8	7,5	8,3	8,4	8,2
Kieleckie	8,0	9,0	7,7	8,0	9,0	7,7	6,9	7,5	6,4
Lubelskie	8,1	8,9	7,8	8,1	8,9	7,8	6,5	6,8	6,5
Białostockie	7,9	8,4	7,7	7,9	8,4	7,8	7,5	8,2	7,4
Okr. adm. wileński	5,9	6,2	5,8	6,0	6,2	5,8	4,7	5,3	4,1
Nowogródzkie	6,7	7,2	6,5	6,7	7,2	6,5	4,3	4,6	4,2
Poleskie	7,1	8,0	6,8	7,1	8,0	6,8	5,7	6,1	5,6
Wołyńskie	6,3	7,3	5,9	6,3	7,4	5,9	4,2	4,9	3,9
Poznańskie	14,2	15,5	13,4	14,2	15,6	13,4	16,6	11,9	11,2
Pomorskie	10,7	11,4	10,5	10,8	11,5	10,6	9,2	10,0	8,6</

Tabl. 1. Powierzchnia zasiana i zbiór według województw (c. d.).

Rok 1923/24.

Województwa	J ę c z m i e ń								
	ozimy i jary łącznie			j a r y			o z i m y		
	Ogółem	większa własność	mniejsza własność	Ogółem	większa własność	mniejsza własność	Ogółem	większa własność	mniejsza własność
Powierzchnia zasiana w ha									
Polska	1 218 391	411 347	807 044	22 641	10 076	12 565	1 195 750	401 271	794 479
Warszawskie	103 481	51 348	52 133	162	83	79	103 319	51 265	52 054
Łódzkie	64 273	25 805	38 468	478	363	115	63 795	25 442	38 353
Kieleckie	135 790	44 571	91 219	547	273	274	135 243	44 298	90 945
Lubelskie	115 225	40 222	75 003	727	373	354	114 498	39 849	74 649
Białostockie	52 756	20 962	31 794	40	—	40	52 716	20 962	31 754
Okr. adm. wileński	68 201	20 380	47 821	27	6	21	68 174	20 374	47 800
Nowogródzkie	36 503	13 011	23 492	11	—	11	36 492	13 011	23 481
Poleskie	22 936	6 965	15 971	—	—	—	22 936	6 965	15 971
Wołyńskie	70 316	25 624	44 692	—	—	—	70 316	25 624	44 692
Poznańskie	111 710	56 603	55 107	11 048	6 374	4 674	100 662	50 229	50 433
Pomorskie	43 347	15 117	28 230	2 388	1 049	1 339	40 959	14 068	26 891
Krakowskie	91 406	14 170	77 236	735	300	435	90 671	13 870	76 801
Lwowskie	121 159	26 452	94 707	5 557	838	4 719	115 602	25 614	89 988
Stanisławowskie	48 220	9 847	38 373	98	32	66	48 122	9 815	38 307
Tarnopolskie	126 358	38 108	88 250	577	309	268	125 781	37 799	87 982
Śląskie	6 710	2 162	4 548	246	76	170	6 464	2 086	4 378
Ogólny zbiór w q = 100 kg									
Polska	12081168	4711 051	7 370 117	289 463	151 612	137 851	11791705	4 559 439	7 232 266
Warszawskie	1 417 938	751 615	666 323	1 791	909	882	1 416 147	750 706	665 441
Łódzkie	731 252	342 735	388 517	5 738	4 877	861	725 514	337 858	387 656
Kieleckie	1 329 055	483 441	845 614	5 243	2 472	2 771	1 323 812	480 969	842 843
Lubelskie	1 208 394	449 142	759 252	5 875	2 907	2 968	1 202 519	446 235	756 284
Białostockie	484 400	197 014	287 386	288	—	288	484 112	197 014	287 098
Okr. adm. wileński	477 116	148 467	328 649	206	59	147	476 910	148 408	328 502
Nowogródzkie	304 642	110 614	194 028	79	—	79	304 563	110 614	193 949
Poleskie	156 718	48 058	108 660	—	—	—	156 718	48 058	108 660
Wołyńskie	536 559	216 076	320 483	—	—	—	536 559	216 076	320 483
Poznańskie	1 992 261	1 066 133	926 128	185 992	112 268	73 724	1 806 269	953 865	852 404
Pomorskie	748 897	263 953	484 944	38 803	17 604	21 199	710 094	246 349	463 745
Krakowskie	705 200	120 408	584 792	5 458	2 548	2 910	699 742	117 860	581 882
Lwowskie	930 334	219 632	710 702	33 981	5 037	28 944	896 353	214 595	681 758
Stanisławowskie	267 821	60 471	207 350	611	205	406	267 210	60 266	206 944
Tarnopolskie	712 188	207 280	504 908	3 299	2 000	1 299	708 889	205 280	503 609
Śląskie	78 393	26 012	52 381	2 099	726	1 373	76 294	25 286	51 008
Przeciętny zbiór z ha w q = 100 kg									
Polska	9,9	11,5	9,1	12,8	15,0	11,0	9,9	11,4	9,1
Warszawskie	13,7	14,6	12,8	11,1	11,0	11,2	13,7	14,6	12,8
Łódzkie	11,4	13,3	10,1	12,0	13,4	7,5	11,4	13,3	10,1
Kieleckie	9,8	10,8	9,3	9,6	9,1	10,1	9,8	10,9	9,3
Lubelskie	10,5	11,2	10,1	8,1	7,8	8,4	10,5	11,2	10,1
Białostockie	9,2	9,4	9,0	7,2	—	7,2	9,2	9,4	9,0
Okr. adm. wileński	7,0	7,3	6,9	7,6	9,9	7,0	7,0	7,3	6,9
Nowogródzkie	8,3	8,5	8,3	7,2	—	7,2	8,3	9,0	8,3
Poleskie	6,8	6,9	6,8	—	—	—	6,8	6,9	6,8
Wołyńskie	7,6	8,4	7,2	—	—	—	7,6	8,4	7,2
Poznańskie	17,8	18,8	16,8	16,8	17,6	15,8	17,9	19,0	16,9
Pomorskie	17,3	17,5	17,2	16,2	16,8	15,8	17,3	17,5	17,2
Krakowskie	7,7	8,5	7,6	7,4	8,5	6,7	7,7	8,5	7,6
Lwowskie	7,7	8,3	7,5	6,1	6,0	6,1	7,8	8,4	7,6
Stanisławowskie	5,6	6,1	5,4	6,2	6,2	5,6	6,1	5,6	5,4
Tarnopolskie	5,6	5,4	5,7	5,7	6,5	4,8	5,6	5,4	5,7
Śląskie	11,7	12,0	11,5	8,5	9,6	8,1	11,8	12,1	11,7

Tabl. 1. Powierzchnia zasiana i zbiór według województw (c. d.).

Rok 1923/24.

Województwa	O w i e s			Z i e m n i a k i			Buraki cukrowe
	Ogółem	większa własność	mniejsza własność	Ogółem	większa własność	mniejsza własność	
Powierzchnia zasiana w ha							
Polska	2 585 038	765 900	1 819 138	2 331 098	652 992	1 678 106	163 414
Warszawskie	264 444	117 725	146 719	274 554	99 878	174 676	38 080
Łódzkie	168 706	58 361	110 345	204 687	63 100	141 587	8 666
Kieleckie	218 607	65 423	153 184	219 434	45 548	173 886	4 765
Lubelskie	267 893	81 751	186 142	214 183	55 467	158 716	17 604
Białostockie	179 255	44 672	134 583	142 352	29 481	112 871	—
Okr. adm. wileński	135 537	47 086	88 451	90 816	32 189	58 627	—
Nowogródzkie	97 311	32 113	65 198	53 174	17 632	35 542	—
Poleskie	73 220	22 954	50 266	56 123	16 056	40 067	—
Wołyńskie	171 657	59 262	112 395	72 560	23 528	49 032	7 341
Poznańskie	144 216	52 067	92 149	283 769	131 868	151 901	64 708
Pomorskie	76 508	22 420	54 088	125 199	37 316	87 883	14 872
Krakowskie	217 654	29 552	188 102	155 065	16 851	138 214	—
Lwowskie	266 026	52 633	213 393	178 277	28 807	149 470	5 778
Stanisławowskie	113 498	21 182	92 316	92 210	12 164	80 046	—
Tarnopolskie	146 417	44 722	101 695	125 577	29 150	96 427	—
Śląskie	44 089	13 977	30 112	43 118	13 957	29 161	1 600
Ogólny zbiór w q = 100 kg							
Polska	24 119 580	7 909 616	16 209 964	26 869 601	8 304 752	18 564 849	32 108 003
Warszawskie	3 257 497	1 491 101	1 766 396	3 300 913	1 264 432	2 036 473	6 740 204
Łódzkie	2 068 427	804 556	1 263 871	2 476 696	8 543 576	16 223 420	1 806 753
Kieleckie	2 060 264	645 327	1 414 937	2 468 713	5 433 857	19 253 277	932 397
Lubelskie	2 685 396	842 536	1 842 860	2 811 797	7 610 243	20 507 735	2 803 425
Białostockie	1 392 776	352 336	1 040 440	1 535 396	3 595 041	11 758 923	—
Okr. adm. wileński	855 477	314 412	541 065	548 685	2 061 752	3 425 107	—
Nowogródzkie	691 086	240 547	450 539	441 792	1 537 619	2 880 306	—
Poleskie	396 460	125 630	270 830	499 970	1 502 651	3 497 053	—
Wołyńskie	1 233 212	446 309	786 903	776 651	2 643 599	5 122 911	844 929
Poznańskie	2 699 540	1 080 804	1 618 736	4 212 611	20 381 605	21 744 506	14 479 275
Pomorskie	1 304 456	405 228	899 228	1 732 584	5 494 081	11 831 760	3 255 360
Krakowskie	1 761 777	275 781	1 485 996	1 239 538	1 560 847	10 834 537	—
Lwowskie	1 757 612	372 008	1 385 604	1 957 592	3 437 338	16 138 654	957 660
Stanisławowskie	633 557	125 750	507 807	1 028 018	1 607 341	8 672 777	—
Tarnopolskie	775 787	205 094	570 693	1 501 456	3 683 169	11 331 391	—
Śląskie	546 256	182 197	364 059	3 371 807	1 310 481	2 061 326	288 000
Przeciętny zbiór z ha w q = 100 kg							
Polska	9,3	10,3	8,9	11,5	12,7	11,1	19,7
Warszawskie	12,3	12,7	12,0	12,0	12,7	11,7	17,7
Łódzkie	12,3	13,8	11,5	12,1	13,5	11,5	20,9
Kieleckie	9,4	9,9	9,2	11,3	11,9	11,1	19,6
Lubelskie	10,0	10,3	9,9	13,1	13,7	12,9	15,9
Białostockie	7,8	7,9	7,7	10,8	12,2	10,4	—
Okr. adm. wileński	6,3	6,7	6,1	6,0	6,4	5,8	—
Nowogródzkie	7,1	7,5	6,9	8,3	8,7	8,1	—
Poleskie	5,4	5,5	5,4	8,9	9,4	8,7	—
Wołyńskie	7,2	7,5	7,0	10,7	11,2	10,4	11,5
Poznańskie	18,7	20,8	17,6	14,8	15,5	14,3	22,4
Pomorskie	17,0	18,1	16,6	13,8	14,7	13,5	21,9
Krakowskie	8,1	9,3	7,9	8,0	9,3	7,8	—
Lwowskie	6,6	7,1	6,5	11,0	11,9	10,8	16,6
Stanisławowskie	5,6	5,9	5,5	11,1	13,2	10,8	—
Tarnopolskie	5,3	4,6	5,6	12,0	12,6	11,8	18,0
Śląskie	12,4	13,0	12,1	7,8	9,4	7,1	—

Tabl. 1. Powierzchnia zasiana i zbiór według województw (c. d.).

Rok 1923/24.

Województwa	Gryka	Proso	Kukurydza	Mieszanki ze zbóż na ziarno	Groch	Fasola, bób, soczewica	Peluszk na ziarno	Rzepak i rzepik ozimy i jary
Powierzchnia zasiana w ha								
Polska	293 111	118 280	76 942	79 248	159 326	28 349	25 474	43 453
Warszawskie	12 771	2 526	258	5 521	10 025	803	4 275	6 498
Łódzkie	10 875	3 106	12	2 674	6 676	563	770	7 056
Kieleckie	17 127	6 765	—	1 743	5 663	231	891	5 601
Lubelskie	47 331	18 556	92	4 979	16 268	3 197	1 532	8 370
Białostockie	22 447	2 986	—	1 801	8 842	1 757	1 943	1 463
Okr. adm. wileński	25 711	5 813	—	1 863	19 895	1 893	1 846	15
Nowogródzkie	25 000	13 254	—	1 956	15 106	448	4 273	3 114
Poleskie	28 726	17 537	—	1 561	11 180	1 592	778	112
Wołyńskie	35 056	15 468	275	1 271	9 556	1 797	185	1 832
Poznańskie	4 127	1 212	—	25 702	14 584	2 888	3 389	5 426
Pomorskie	2 007	125	—	16 888	11 151	299	4 777	3 142
Krakowskie	3 650	7 341	142	1 258	3 530	2 110	319	78
Lwowskie	31 076	7 694	5 176	1 716	9 546	3 554	214	608
Stanisławowskie	5 878	6 035	36 933	3 903	2 422	3 344	282	74
Tarnopolskie	20 873	9 862	34 054	2 774	12 666	3 580	—	64
Śląskie	456	—	—	3 638	2 216	293	—	—
Ogólny zbiór w q = 100 kg								
Polska	2 219 013	1 166 260	1 056 970	1 029 680	1 466 553	292 770	275 537	389 354
Warszawskie	122 894	32 899	3 257	68 182	106 046	11 248	47 016	56 744
Łódzkie	90 591	29 253	150	29 814	74 250	5 125	8 610	61 860
Kieleckie	148 670	79 604	—	17 543	52 673	3 117	9 162	51 793
Lubelskie	468 577	206 366	1 171	46 265	159 249	37 470	13 481	74 404
Białostockie	182 724	38 818	—	18 349	84 416	18 963	19 731	9 065
Okr. adm. wileński	128 555	53 480	—	12 048	138 932	13 841	12 850	45
Nowogródzkie	144 135	121 937	—	11 580	104 093	3 161	33 694	23 109
Poleskie	169 751	131 689	—	12 295	71 714	15 265	6 228	1 329
Wołyńskie	240 415	154 990	3 217	7 881	67 634	15 335	852	16 659
Poznańskie	38 686	14 483	—	428 240	212 141	39 291	49 581	56 159
Pomorskie	21 169	1 563	—	277 436	166 142	2 907	69 276	31 124
Krakowskie	29 568	84 511	1 932	9 544	29 650	21 474	2 452	905
Lwowskie	224 341	77 902	55 383	11 702	76 561	36 762	1 391	5 017
Stanisławowskie	29 782	48 281	504 301	21 826	14 501	31 825	1 213	475
Tarnopolskie	174 971	90 484	487 559	15 837	90 135	33 678	—	668
Śląskie	4 184	—	—	41 138	18 416	3 308	—	—
Przeciętny zbiór z ha w q = 100 kg								
Polska	7,6	9,9	13,7	13,0	9,2	10,3	10,8	9,0
Warszawskie	9,6	13,0	12,6	12,3	10,6	14,0	11,0	8,7
Łódzkie	8,3	9,4	12,5	11,1	11,1	9,1	11,2	8,8
Kieleckie	8,7	11,8	—	10,1	9,3	13,5	10,3	9,2
Lubelskie	9,9	11,1	12,7	9,3	9,8	11,7	8,8	8,9
Białostockie	8,1	13,0	—	10,2	9,5	10,8	10,2	6,2
Okr. adm. wileński	5,0	9,2	—	6,5	7,0	7,3	7,0	3,0
Nowogródzkie	5,8	9,2	—	5,9	6,9	7,1	7,9	7,4
Poleskie	5,9	7,5	—	7,9	6,4	9,6	8,0	11,9
Wołyńskie	6,9	10,0	11,7	6,2	7,1	8,5	4,6	9,1
Poznańskie	9,4	11,9	—	16,7	14,5	13,6	14,6	10,3
Pomorskie	10,5	12,5	—	16,4	14,9	9,7	14,5	9,9
Krakowskie	8,1	11,5	13,6	7,6	8,4	10,2	7,7	11,6
Lwowskie	7,2	10,1	10,7	6,8	8,0	10,3	6,5	8,3
Stanisławowskie	5,1	8,0	13,7	5,6	6,0	9,5	4,3	6,4
Tarnopolskie	8,4	9,2	14,3	5,7	7,1	9,4	—	10,4
Śląskie	9,2	—	—	11,3	8,3	11,3	—	—

Tabl. 1. Powierzchnia zasiana i zbiór według województw (c. d.).

Rok 1923/24.

Województwa	L e n		Konopie		Mak	Buraki pastewne	Marchew	Kapusta	Cebula
	nasienie	włókno	nasienie	włókno					
Powierzchnia zasiana w ha									
Polska	106 013		43 010		3 399	132 234	53 532	62 739	11 839
Warszawskie	5 940		1 498		1 102	7 394	6 316	6 789	1 191
Łódzkie	9 069		117		82	7 912	5 374	3 238	1 087
Kieleckie	5 041		1 783		176	5 563	4 385	3 966	867
Lubelskie	13 405		6 826		270	4 786	3 662	6 579	1 297
Białostockie	18 211		468		83	1 743	512	3 039	361
Okr. adm. wileński	12 432		505		67	8 461	4 019	1 801	321
Nowogródzkie	11 252		194		98	8 636	4 812	4 636	359
Poleskie	6 825		192		50	7 083	5 249	5 018	318
Wołyńskie	4 706		4 789		618	6 538	5 300	4 983	928
Poznańskie	3 667		195		114	23 053	6 439	2 646	803
Pomorskie	1 271		70		46	10 256	1 923	452	160
Krakowskie	4 157		2 351		168	9 161	1 213	8 536	570
Lwowskie	5 251		12 604		190	15 549	1 594	5 119	1 007
Stanisławowskie	2 715		5 510		221	4 418	1 014	3 568	1 530
Tarnopolskie	2 071		5 908		114	8 445	1 640	1 984	867
Śląskie	—		—		—	3 236	80	385	172
Ogólny zbiór w q = 100 kg									
Polska	569 117	436 459	231 818	223 099	19 609	29358170	10071362	8 619 072	1 008 451
Warszawskie	41 329	34 292	8 548	7 820	8 485	1 851 724	1 617 596	1 218 395	107 714
Łódzkie	53 507	43 174	721	452	517	1 864 112	1 278 652	502 124	83 083
Kieleckie	34 965	30 017	11 128	11 071	1 273	1 229 363	904 599	548 769	76 652
Lubelskie	86 309	67 722	48 466	48 056	1 339	1 185 146	923 072	1 078 956	106 002
Białostockie	134 354	78 172	1 907	2 340	526	327 054	90 554	348 471	22 080
Okr. adm. wileński	43 513	39 892	1 689	1 436	168	960 987	429 474	160 213	14 445
Nowogródzkie	28 401	22 572	690	613	245	1 037 364	316 96	356 112	19 162
Poleskie	31 630	22 223	746	810	103	914 566	734 860	682 630	12 084
Wołyńskie	16 062	11 950	19 806	20 079	2 643	990 348	623 757	282 504	37 792
Poznańskie	24 818	23 113	1 025	1 537	964	6 520 116	1 729 566	492 930	99 670
Pomorskie	8 320	8 670	427	350	288	2 699 656	431 505	103 155	21 363
Krakowskie	15 381	16 402	11 256	16 678	1 034	2 004 280	201 802	1 343 033	48 450
Lwowskie	22 799	21 485	60 604	58 188	544	3 869 373	269 164	795 790	69 998
Stanisławowskie	14 429	9 652	26 032	24 852	962	886 358	165 552	404 961	211 378
Tarnopolskie	13 300	7 123	38 773	28 817	518	2 273 079	308 697	243 671	63 958
Śląskie	—	—	—	—	—	744 644	15 616	57 358	14 620
Przeciętny zbiór z ha w q = 100 kg									
Polska	5,4	4,1	5,4	5,2	5,8	222	188	1,37	85
Warszawskie	7,0	5,8	5,7	5,2	7,7	250	256	1,80	90
Łódzkie	5,9	4,8	6,2	3,9	6,3	236	238	1,55	76
Kieleckie	6,9	6,0	6,2	6,2	7,2	221	206	1,38	88
Lubelskie	6,4	5,1	7,1	7,0	5,0	248	252	1,64	82
Białostockie	7,4	4,3	4,1	5,0	6,3	188	177	1,15	61
Okr. adm. wileński	3,5	3,2	3,3	2,8	2,5	114	107	89	45
Nowogródzkie	2,5	2,0	3,6	3,2	2,5	120	72	77	53
Poleskie	4,6	3,3	3,9	4,2	2,1	129	140	136	38
Wołyńskie	3,4	2,5	4,1	4,2	4,3	152	118	57	41
Poznańskie	6,8	6,3	5,3	7,9	8,5	283	269	1,86	124
Pomorskie	6,5	6,8	6,1	5,0	6,3	263	224	228	134
Krakowskie	3,7	3,9	4,8	7,1	6,2	190	166	157	85
Lwowskie	4,3	4,1	4,8	4,6	2,9	249	169	156	70
Stanisławowskie	5,3	3,6	4,7	4,5	4,4	201	163	114	138
Tarnopolskie	6,4	3,4	6,6	4,9	4,5	269	188	123	74
Śląskie	—	—	—	—	—	230	195	149	85

Tabl. 1. Powierzchnia zasiana i zbiór według województw (c. d.).

Rok 1923/24.

Województwa	Cykorja	Chmiel	Bobik na nasienie	Wyka na nasienie	Łubin na nasienie	Mieszanki ze strącz- kowych na nasienie	Seradela na nasienie	Koni- czyna na nasienie
<i>Powierzchnia zasiana w ha</i>								
Polska	1 957	2029	15 004	85 566	152 681	107 670	92 847	240 261
Warszawskie	1 399	—	599	9 716	25 047	5 290	28 460	37 965
Łódzkie	401	—	199	6 494	15 672	2 115	11 572	16 102
Kieleckie	—	123	521	7 096	17 736	1 919	4 531	12 152
Lubelskie	—	500	1 768	7 606	19 540	3 635	12 133	20 682
Białostockie	—	—	180	3 581	5 749	1 118	2 811	14 542
Okr. adm. wileński	—	—	713	5 244	3 311	5 553	1 257	11 538
Nowogródzkie	—	—	19	5 523	6 695	1 047	2 037	11 887
Poleskie	—	—	1 323	4 556	5 825	2 445	1 568	7 803
Wolyńskie	—	1150	1 324	5 361	4 933	2 336	470	22 864
Poznańskie	138	100	326	7 972	27 587	42 439	18 930	28 663
Pomorskie	—	—	361	3 914	7 060	32 571	7 396	20 567
Krakowskie	19	19	1 815	4 217	2 437	1 029	189	5 086
Lwowskie	—	137	3 129	6 655	3 982	1 185	501	10 073
Stanisławowskie	—	—	621	2 160	4 290	652	129	2 115
Tarnopolskie	—	—	2 027	4 979	1 642	4 134	863	17 285
Śląskie	—	—	79	492	1 175	202	—	937
<i>Ogólny zbiór w q = 100 kg</i>								
Polska	294 187	14711	146 867	781 111	1 818 741	1 447 482	742 547	547 856
Warszawskie	175 096	—	7 259	96 085	312 808	53 550	259 470	85 601
Łódzkie	86 926	—	2 548	64 234	178 132	21 556	88 365	34 456
Kieleckie	—	910	6 461	64 923	208 097	21 326	32 225	31 190
Lubelskie	—	3700	19 583	76 110	231 800	37 680	81 599	47 568
Białostockie	—	—	2 468	34 582	74 886	11 086	17 498	31 340
Okr. adm. wileński	—	—	5 832	34 830	33 059	31 613	4 742	21 965
Nowogródzkie	—	—	154	36 264	81 621	7 838	8 582	24 707
Poleskie	—	—	6 544	27 213	57 256	18 582	7 380	23 962
Wolyńskie	—	8510	12 106	38 276	50 808	20 212	3 042	49 033
Poznańskie	28 935	800	5 803	110 438	362 401	671 577	169 171	77 391
Pomorskie	—	—	6 101	51 829	94 410	491 455	60 394	58 762
Krakowskie	3 230	92	18 556	37 881	24 712	8 369	901	10 470
Lwowskie	—	699	26 790	51 394	37 177	9 649	2 677	15 110
Stanisławowskie	—	—	5 050	13 865	40 470	3 542	632	4 078
Tarnopolskie	—	—	20 427	36 771	15 533	37 313	5 869	30 845
Śląskie	—	—	1 185	6 410	15 571	2 134	—	1,378
<i>Przeciętny zbiór z ha w q = 100 kg</i>								
Polska	150	7,3	9,8	9,1	11,9	13,4	8,0	2,3
Warszawskie	125	—	12,1	9,9	12,2	10,1	9,1	2,3
Łódzkie	217	—	12,8	9,9	11,4	10,2	7,6	2,1
Kieleckie	—	7,4	12,4	9,1	11,7	11,1	7,1	2,6
Lubelskie	—	7,4	11,1	10,0	11,9	10,4	6,7	2,3
Białostockie	—	—	13,7	9,7	13,0	9,9	6,2	2,2
Okr. adm. wileński	—	—	8,2	6,6	10,0	5,7	3,8	1,9
Nowogródzkie	—	—	8,1	6,6	12,2	7,5	4,2	2,1
Poleskie	—	—	4,9	6,0	9,8	7,6	4,7	3,1
Wolyńskie	—	7,4	9,1	7,1	10,3	8,7	6,5	2,1
Poznańskie	210	8,0	17,8	13,9	13,1	15,8	8,9	2,7
Pomorskie	—	—	16,9	13,2	13,4	15,1	8,2	2,9
Krakowskie	170	4,8	10,2	9,0	10,1	8,1	4,8	2,1
Lwowskie	—	5,1	8,6	7,7	9,3	8,1	5,3	1,5
Stanisławowskie	—	—	8,1	6,4	9,4	5,4	4,9	1,9
Tarnopolskie	—	—	10,1	7,4	9,5	9,0	6,8	1,8
Śląskie	—	—	15,0	13,0	13,3	10,6	—	1,5

Tabl. 2. Zbiór paszy.

Przeciętnie z ha w q = 100 kg.

Rok 1923/24.

Województwa	S i a n o						Koniczyna		Seradela	Wyka	Lucerna i esparceta	Bobik	Peluska	Mieszanki ze zbóż	Mieszanki ze strączkowych
	I pokos z łąk			II pokos z łąk			I pokos	II pokos							
	pol- nych	nizin- nych	meljo- rowa- nych	pol- nych	nizin- nych	meljo- rowa- nych									
Polska	22,3	22,4	33,5	13,8	13,6	21,8	36,0	23,1	31,1	26,3	34,4	26,0	30,1	27,3	27,9
Warszawskie	33,2	37,1	44,7	19,9	23,9	26,5	49,9	32,1	38,0	37,0	48,9	36,8	37,9	41,4	43,5
Łódzkie	24,7	29,3	41,4	16,9	18,1	32,1	38,1	28,2	35,2	34,8	—	25,2	33,8	42,3	38,0
Kieleckie	25,8	25,8	35,3	17,4	17,6	25,5	38,9	27,4	30,3	29,1	34,2	15,1	29,5	29,2	34,8
Lubelskie	28,0	25,1	36,4	17,5	15,9	25,5	37,7	27,3	33,3	31,1	33,1	36,9	33,2	29,3	32,2
Białostockie	25,5	22,3	28,1	17,8	15,1	18,7	37,1	27,9	31,7	29,6	18,0	—	28,6	27,3	30,0
Okr. adm. wileński	17,5	15,0	26,5	9,6	7,6	11,2	30,2	17,4	18,3	21,5	—	—	15,5	17,8	20,2
Nowogródzkie	19,1	17,5	24,9	9,5	8,9	10,5	31,8	16,5	20,7	23,6	39,6	—	31,7	18,6	23,0
Poleskie	16,9	17,6	26,2	11,3	9,2	21,9	23,7	19,2	14,0	15,2	—	—	11,7	—	18,9
Wolyńskie	16,1	16,2	20,3	10,4	10,6	14,2	22,6	17,9	21,4	19,2	32,4	16,8	18,5	14,0	16,4
Poznańskie	27,2	24,4	33,9	18,3	17,3	22,7	35,9	23,9	30,0	33,4	37,8	32,6	35,6	30,6	30,7
Pomorskie	38,9	37,3	39,5	23,2	26,5	27,8	51,5	28,0	30,0	33,8	39,4	24,1	34,8	32,4	31,9
Krakowskie	25,5	30,5	38,7	16,1	18,3	25,0	35,8	23,7	22,7	24,2	30,5	29,0	20,3	25,5	32,3
Lwowskie	22,1	28,0	31,3	13,3	16,7	17,7	29,5	18,0	18,8	20,2	22,0	20,2	25,5	24,1	25,5
Stanisławowskie	20,1	26,2	27,1	11,6	13,7	14,0	29,7	15,8	15,3	25,9	—	41,5	30,6	28,9	27,1
Tarnopolskie	19,8	20,3	33,1	10,4	11,9	12,7	31,8	20,4	28,1	16,5	27,5	—	—	18,9	22,9
Śląskie	18,7	17,3	26,7	11,8	12,5	15,8	25,7	17,4	—	—	—	—	—	—	—

Tabl. 3. Powierzchnia zasiana i ogólny zbiór według powiatów.

Pięć ważniejszych ziemiopłodów.

Rok 1923/24.

Województwa Powiaty	Powierzchnia zasiana w ha					Ogólny zbiór w q = 100 kg				
	Pszenica	Żyto	Jęcz- mień	Owies	Ziemi- niaki	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemi- niaki
Warszawskie										
Błonie	5 056	22 294	4 944	9 090	10 642	50 350	215 176	54 836	93 167	1 293 801
Ciechanów	6 010	20 939	5 624	13 284	10 141	74 073	191 062	63 904	129 164	1 300 264
Gostynin	4 456	18 040	2 532	8 103	8 741	59 466	175 179	35 955	130 026	1 060 015
Grójec	6 928	29 145	4 419	24 955	18 438	78 866	274 485	51 169	213 330	2 035 026
Kutno	7 552	14 223	7 383	9 142	7 652	115 144	157 496	112 061	139 567	904 792
Lipno	5 820	24 573	7 301	12 006	11 845	79 046	252 792	106 315	193 772	1 433 196
Łowicz	3 846	20 353	3 924	11 390	10 434	58 378	178 183	75 372	246 024	1 380 854
Maków	1 617	18 487	1 385	7 873	8 552	16 355	162 601	13 562	100 850	1 054 517
Mińsk Mazow.	1 035	21 288	3 555	14 165	12 605	9 865	153 851	39 276	177 358	1 292 107
Mława	2 053	26 634	4 347	9 971	15 094	25 695	227 498	63 754	113 640	1 769 818
Nieszawa	7 903	30 534	6 718	6 050	11 812	110 186	349 044	113 273	95 950	1 550 614
Płock	6 669	29 167	6 330	16 254	13 525	84 681	242 848	83 528	169 698	1 798 232
Płońsk	3 685	26 039	4 699	14 947	13 955	43 626	185 104	62 408	138 272	1 637 594
Przasnysz	4 656	18 031	2 224	7 480	7 720	63 319	169 150	40 032	103 014	1 119 260
Pułtusk	6 687	26 007	3 797	12 540	13 410	77 804	189 681	36 872	100 822	1 448 910
Radzymin	599	19 159	1 887	8 734	12 250	5 324	132 112	20 379	89 629	1 343 520
Rawa	2 732	30 735	4 528	17 523	15 014	28 703	276 277	44 688	188 540	1 595 560
Rypin	4 048	26 625	6 096	11 926	12 974	52 806	230 840	100 755	189 952	1 560 861
Sierpe	3 240	22 516	3 331	7 897	13 221	39 699	173 394	38 884	94 369	1 824 318
Skierniewice	2 173	20 221	3 154	10 015	9 456	24 422	188 595	38 290	143 215	1 358 472
Sochaczew	4 388	17 320	2 762	9 510	9 028	55 784	177 980	35 425	113 046	1 246 229
Warszawa	2 215	17 780	6 035	12 525	17 027	27 515	161 361	83 797	151 484	1 641 695
Włocławek	6 952	22 599	6 506	9 064	11 018	104 535	217 957	103 403	142 608	1 359 480

Tabl. 3. Powierzchnia zasiana i ogólny zbiór według powiatów (c. d.).

Pięć ważniejszych ziemiopłodów.

Rok 1923/24.

Województwa Powiaty	Powierzchnia zasiana w ha					Ogólny zbiór w q = 100 kg				
	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemiaki	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemiaki
Poznańskie										
Bydgoszcz . . .	2 644	21 832	3 867	4 835	9 314	59 803	357 923	87 121	104 460	1 473 322
Chodzież . . .	521	18 845	2 279	3 091	7 831	8 938	253 047	40 009	51 555	953 500
Czarnków . . .	297	10 725	1 210	2 138	8 792	4 561	124 080	14 281	27 020	975 044
Gniezno . . .	1 048	14 871	3 750	4 044	12 831	16 288	208 194	67 889	80 558	1 988 530
Gostyn . . .	3 687	11 862	3 513	6 008	10 933	71 545	187 548	61 325	119 560	1 590 474
Grodzisk . . .	1 060	11 610	2 131	2 150	10 814	22 781	208 099	45 791	46 426	1 371 741
Inowrocław . .	5 243	18 891	7 354	2 952	7 834	105 165	288 900	145 543	64 672	1 447 400
Jarocin . . .	2 000	14 905	2 812	4 942	7 658	31 247	210 251	48 668	84 354	1 188 399
Kępno . . .	1 076	13 526	1 532	7 709	7 648	15 301	128 759	20 078	106 356	889 480
Kościan . . .	1 718	13 253	3 967	3 223	7 896	33 537	272 617	87 460	74 613	1 323 888
Koźmin . . .	3 407	8 934	2 303	5 751	4 270	60 204	123 874	41 908	109 603	701 181
Krotoszyn . . .	2 675	7 984	1 855	4 950	4 702	26 913	87 349	23 584	70 400	624 536
Leszno . . .	1 688	18 851	2 304	4 950	7 707	34 323	318 192	53 205	113 909	1 138 230
Międzychód . .	476	12 602	982	2 299	6 271	8 240	198 113	18 848	47 698	821 957
Mogilno . . .	1 672	18 557	4 097	3 836	7 674	27 373	245 221	74 545	75 455	1 243 814
Nowy Tomysl . .	1 106	18 691	1 412	3 180	8 874	21 709	252 833	20 459	58 740	1 493 622
Oborniki . . .	1 491	22 879	3 785	5 386	10 174	26 165	349 255	64 078	98 821	1 727 727
Odolanów . . .	1 049	11 944	1 068	4 665	5 291	11 997	118 338	12 435	61 985	793 211
Ostrów . . .	934	7 103	929	2 689	4 304	13 253	88 164	15 148	48 198	571 083
Ostrzeszów . . .	446	9 182	685	2 890	4 674	6 880	92 812	9 920	45 774	587 704
Pleszew . . .	2 329	11 065	1 725	5 401	5 705	40 126	138 065	29 991	86 180	785 240
Poznań Wsch. . .	826	15 542	3 333	2 890	7 622	15 764	246 687	63 235	72 110	1 255 759
Poznań Zach. . .	1 340	17 014	3 127	2 981	8 605	24 850	270 724	58 883	74 822	1 416 795
Rawicz . . .	2 304	10 830	2 103	4 035	4 711	44 619	165 828	36 568	79 012	589 321
Strzelno . . .	2 767	8 251	5 766	2 153	4 710	47 861	96 384	100 729	41 088	751 902
Szamotuly . . .	2 740	20 111	4 534	5 381	11 461	54 815	333 509	88 668	131 747	1 698 701
Szubin . . .	1 709	18 624	3 568	3 660	8 682	29 701	222 684	59 227	64 913	1 317 270
Śmigiel . . .	1 415	14 554	2 286	3 486	6 903	25 623	205 494	37 576	66 587	1 025 241
Śrem . . .	1 728	20 110	4 422	4 910	9 058	29 652	284 317	75 034	92 380	1 277 920
Środa . . .	2 495	21 500	5 560	4 575	9 611	40 979	329 208	98 256	87 346	1 446 407
Wągrowiec . . .	1 869	27 149	5 344	4 760	11 477	33 351	380 190	82 437	86 558	1 663 385
Witkowo . . .	1 362	13 055	2 937	2 776	6 433	20 429	155 838	51 528	49 246	933 019
Wolsztyn . . .	808	18 760	1 935	3 124	7 351	11 855	228 554	29 033	47 972	1 179 908
Września . . .	1 431	15 087	3 433	2 985	7 000	22 800	175 747	49 804	41 823	1 017 620
Wyrzysk . . .	2 481	21 915	5 737	5 454	11 954	47 336	334 419	97 083	102 416	1 822 328
Żnin . . .	2 398	16 910	4 065	3 957	6 994	41 345	211 421	81 914	85 183	1 040 452
Pomorskie										
Brodnica . . .	1 201	19 322	3 531	2 718	9 746	18 983	182 746	50 404	47 379	1 520 438
Chelmno . . .	4 062	11 205	4 469	3 567	6 279	69 196	132 675	76 185	61 283	860 034
Chojnice . . .	916	21 239	1 383	5 400	8 850	14 061	222 799	18 759	82 567	1 153 007
Działdowo . . .	149	7 258	1 001	1 735	4 614	1 629	51 504	12 663	20 272	730 464
Gniew . . .	2 286	3 980	2 235	2 533	3 506	42 299	49 554	42 764	40 976	540 041
Gruździsz . . .	3 674	11 901	3 848	5 249	5 975	62 412	120 285	80 655	104 076	792 592
Kartuszy . . .	547	9 293	1 118	11 457	10 255	8 439	45 250	18 232	154 190	1 206 688
Kościerzyna . .	709	13 338	979	6 467	9 308	10 735	148 435	14 599	90 470	1 215 376
Lubawa . . .	867	15 860	3 966	4 409	9 145	12 106	132 082	66 597	79 274	1 307 642
Puck . . .	782	3 988	979	3 934	3 763	13 955	50 828	17 667	73 927	480 330
Sępólno . . .	306	13 126	2 026	4 732	4 568	6 037	206 007	41 443	99 229	638 553
Starogard . . .	1 648	12 042	2 059	3 811	8 285	26 475	124 411	33 726	65 993	1 136 514
Świecie . . .	1 929	25 541	4 088	4 716	13 168	30 588	260 914	60 636	75 527	1 857 259
Tczew . . .	2 034	3 721	1 681	2 699	2 423	41 320	44 757	32 330	60 082	363 889
Toruń . . .	2 724	12 550	4 153	2 842	6 351	52 894	163 398	79 896	68 789	1 008 780
Tuchola . . .	528	10 888	1 919	2 671	5 503	11 579	168 816	32 794	43 651	748 199
Wąbrzeźno . . .	2 406	14 410	3 258	3 310	6 853	41 336	146 158	59 979	59 328	1 059 728
Wejherowo . . .	103	5 022	654	4 258	6 601	1 854	51 718	9 568	68 443	706 307

Tabl. 3. Powierzchnia i ogólny zbiór według powiatów (c. d.).

Pięć ważniejszych ziemiopłodów.

Rok 2923/24.

Województwa Powiaty	Powierzchnia zasiana w ha					Ogólny zbiór w q = 100 kg				
	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemiaki	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemiaki
Krakowskie										
Biała	1 354	2 113	1 508	8 198	5 012	9 701	12 159	12 788	94 020	255 612
Bochnia	5 322	8 764	4 336	9 188	7 245	24 133	48 275	29 361	71 562	590 310
Brzesko	8 007	7 649	6 592	9 725	9 700	39 869	28 255	47 913	64 511	1 035 450
Chrzanów	1 027	6 429	2 556	6 243	7 077	5 393	35 923	23 588	76 269	559 879
Dąbrowa	6 392	7 366	3 894	6 484	6 907	28 777	37 187	23 127	29 759	712 455
Gorlice	5 422	3 826	2 969	2 497	7 538	16 376	9 458	19 172	18 470	815 410
Grybów	5 092	3 112	2 562	7 872	4 742	13 248	7 022	33 619	85 416	261 878
Jasło	6 626	5 909	6 395	10 973	5 840	28 553	24 653	47 983	106 438	711 455
Kraków	4 979	10 044	3 677	10 460	7 577	44 372	72 819	41 811	109 364	448 076
Limanowa	3 286	3 964	4 116	10 053	6 580	10 633	19 696	27 742	112 852	385 690
Maków	3 203	4 761	3 300	13 563	6 536	8 478	17 572	28 804	114 516	403 155
Mielec	6 295	12 852	5 353	8 883	9 227	32 364	76 791	34 258	56 849	953 579
Myślenice	1 762	1 967	1 439	6 419	2 753	10 640	10 102	10 154	50 900	158 520
Nowy Sącz	4 895	4 224	8 115	8 795	9 158	30 630	24 667	54 699	78 495	803 013
Nowy Targ	1 162	3 097	3 764	26 418	7 618	3 954	14 623	44 173	148 389	690 036
Oświęcim	1 215	3 772	2 465	5 681	3 633	9 626	14 343	14 192	45 822	213 308
Pilzno	3 949	3 916	4 326	7 466	4 162	12 417	15 632	38 288	59 742	412 566
Ropczyce	5 449	8 390	5 757	9 462	10 148	28 051	34 047	41 829	62 415	1 186 512
Spisz-Orawa	85	657	3 871	12 404	6 670	325	2 873	27 008	86 310	308 620
Tarnów	5 488	6 461	2 675	10 124	6 368	28 222	42 513	16 008	60 134	482 118
Wadowice	3 256	5 007	3 013	10 910	8 155	20 442	23 617	21 787	96 409	432 215
Wieliczka	4 382	4 490	4 843	4 383	2 384	24 801	21 963	47 108	45 569	139 910
Żywiec	514	2 144	3 880	11 453	10 035	1 243	5 682	19 788	87 566	435 617
Lwowskie										
Bóbrka	5 212	5 858	4 353	7 792	6 701	33 432	34 050	22 308	40 556	811 352
Brzozów	2 176	4 444	4 478	7 076	7 971	9 281	27 378	30 149	35 740	1 207 283
Cieszanów	6 584	10 999	4 389	9 351	7 708	32 483	40 345	42 633	88 404	542 351
Dobromil	4 465	7 505	1 619	8 618	3 668	20 101	28 627	10 729	30 740	404 743
Drohobycz	3 719	6 307	3 026	10 415	8 003	9 469	23 421	15 066	41 419	900 432
Gródek Jagiel.	4 706	4 881	5 411	6 346	6 550	26 716	24 500	46 708	37 893	681 200
Jarosław	10 145	15 171	7 300	12 090	9 397	33 446	65 027	69 900	160 142	937 989
Jaworów	3 582	9 868	4 534	9 671	5 605	15 014	40 665	21 718	38 644	301 699
Kolbuszowa	3 062	13 451	3 824	9 138	6 526	12 526	58 751	19 786	60 343	580 252
Krasno	4 363	4 251	5 734	8 635	7 973	15 938	19 040	52 241	77 271	871 855
Lisko	3 420	4 449	1 857	34 928	7 496	14 095	17 253	12 696	224 531	497 590
Lwów	9 405	10 471	7 094	15 296	10 288	42 255	54 639	61 803	118 885	1 475 588
Łańcut	6 799	7 270	3 501	7 812	4 817	33 745	44 175	31 154	57 418	575 685
Mościska	5 708	5 335	3 522	8 657	5 899	19 795	20 768	21 169	29 434	589 900
Nisko	3 480	8 741	4 035	6 632	4 498	9 255	25 694	20 839	40 132	379 492
Przemysł.	13 502	8 244	3 686	10 281	7 779	36 470	33 513	35 925	54 965	919 854
Przeworsk	3 359	4 144	3 341	3 046	3 168	14 759	21 192	33 285	27 409	307 845
Rawa	9 972	8 430	7 041	10 663	7 070	55 521	53 396	66 532	77 966	525 500
Rudki	3 449	3 362	4 334	5 757	4 792	15 229	14 309	34 135	29 360	607 997
Rzeszów	5 619	14 710	6 853	12 317	8 207	37 559	41 612	81 540	101 431	1 346 982
Sambor	6 192	4 966	6 208	8 869	4 991	30 448	24 227	40 072	49 569	644 973
Sanok	5 569	7 747	4 617	16 551	10 341	21 291	28 001	26 237	104 271	1 025 985
Sokal	12 593	7 037	6 987	10 179	9 540	105 754	62 583	35 634	69 217	1 306 560
Stary Sambor	4 552	6 227	1 687	8 696	4 293	21 015	42 116	20 240	58 918	407 682
Strzyżów	5 609	4 841	3 340	6 415	4 274	25 099	16 817	24 886	50 037	462 871
Tarnobrzeg	2 302	7 135	4 432	3 994	4 305	9 549	28 112	21 750	18 232	521 640
Żółkiew	6 251	7 877	3 956	6 801	6 417	33 826	35 181	31 199	34 685	740 692
Stanisławowskie										
Bohorodczany	1 016	3 787	1 612	5 044	3 993	4 091	13 859	5 954	20 945	414 436
Dolina	1 578	6 084	1 059	4 239	5 282	6 220	26 598	7 201	24 589	269 382
Horodenka	13 534	8 630	7 739	8 425	11 641	50 172	41 424	44 605	30 629	1 251 947

Tabi. 3. Powierzchnia i ogólny zbiór według powiatów (dok.).

Plęć ważniejszych ziemiopłodów.

Rok 1923/24.

Województwo Powiaty	Powierzchnia zasiana w ha					Ogólny zbiór w q = 100 kg				
	Pszemica	Zyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki	Pszemica	Zyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki
Kałuż . . .	3 958	5 785	5 247	6 369	7 641	16 250	16 791	33 429	33 622	783 859
Kołomyja . .	4 521	5 549	3 931	7 846	5 365	18 714	27 725	17 045	41 780	556 802
Kosów . . .	621	461	606	1 097	2 274	3 124	2 501	3 091	9 555	261 483
Nadwórna . .	399	1 325	489	2 706	2 866	1 010	4 770	1 744	11 769	364 055
Peczeniżyn .	104	469	390	985	1 985	707	1 615	2 652	8 313	203 050
Rohatyn . . .	10 954	8 591	6 816	10 756	11 342	36 663	49 828	48 734	63 635	1 456 405
Skole . . .	473	1 854	1 309	8 079	4 542	1 625	3 693	8 901	68 672	482 119
Stanisławów .	4 978	3 244	4 033	7 376	7 429	13 057	11 030	13 896	25 079	950 912
Stryj . . .	2 120	3 164	1 536	6 396	4 442	12 227	10 240	9 465	48 534	570 708
Śniatyn . . .	5 758	3 713	5 481	5 396	6 698	14 124	22 972	25 071	33 294	731 766
Thumacz . . .	5 545	4 646	4 546	10 373	8 810	23 307	37 987	30 162	66 532	1 061 410
Turka . . .	1 186	1 430	1 037	21 638	2 412	5 383	3 905	5 598	109 671	201 984
Żydaczów . .	4 607	6 014	2 389	6 773	5 488	15 654	21 506	10 273	36 938	719 800
Tarnopolskie										
Borszczów . .	10 915	11 459	11 974	9 137	6 417	47 934	57 119	35 860	37 238	715 359
Brody . . .	8 047	4 808	4 472	8 080	5 885	54 404	26 153	45 614	54 944	778 542
Brzeżany . .	10 779	9 799	8 997	10 780	9 584	49 270	59 521	52 302	43 325	1 401 812
Buczacz . . .	16 634	15 025	12 110	15 288	9 867	41 359	76 628	45 312	49 621	1 417 979
Czortków . .	8 072	9 814	5 669	4 577	6 516	44 662	51 012	20 189	15 589	894 022
Husiatyn . .	8 335	8 309	8 368	6 069	9 504	43 194	50 902	34 309	15 294	1 292 544
Kamionka										
Strumilowa .	7 215	7 372	4 298	5 879	3 710	38 509	31 803	25 240	35 328	416 402
Podhajce . .	4 997	6 973	6 824	9 088	7 753	16 687	22 942	20 238	26 151	809 244
Przemysław .	6 917	6 691	4 732	7 695	4 516	31 910	30 590	46 902	44 335	571 887
Radziechów .	6 007	8 648	3 750	4 194	5 556	41 985	51 798	40 533	47 104	534 694
Skalat . . .	9 860	9 114	8 504	8 862	8 413	55 559	41 025	53 978	34 775	874 076
Tarnopol . .	7 580	13 758	10 979	15 215	10 275	35 608	83 006	73 964	81 211	1 225 769
Trembowla .	5 348	6 840	7 109	7 075	6 530	24 277	35 014	38 915	30 627	754 865
Zaleszczyki .	7 772	9 578	8 679	5 734	7 755	43 318	54 932	27 773	20 037	829 065
Zbaraż . . .	7 176	6 648	6 262	9 650	8 895	52 393	52 187	45 397	50 567	1 146 875
Zborów . . .	6 020	9 825	7 135	9 882	7 450	39 673	74 442	48 518	88 587	738 799
Złoczów . . .	6 374	5 654	6 496	9 212	6 951	36 677	45 416	57 144	101 054	612 626
Śląskie										
Bielsko . . .	1 825	4 840	1 930	9 010	5 166	10 651	30 318	17 248	88 723	280 798
Cieszyn . . .	934	799	466	1 079	1 003	6 322	3 806	4 401	14 282	97 599
Katowice . .	243	1 997	109	2 268	2 790	3 402	23 992	1 900	36 870	276 470
Królewska										
Huta . . .	—	78	—	69	168	—	874	—	1 070	16 296
Lubliniec . .	127	627	155	1 052	1 151	1 112	4 647	1 784	12 312	126 662
Pszczyna . .	1 208	13 567	1 687	16 138	14 479	15 996	132 937	22 043	216 099	1 342 024
Ruda . . .	226	2 043	195	1 627	1 964	2 531	24 516	3 012	24 742	200 978
Rybnik . . .	2 390	7 357	1 864	10 011	12 841	25 958	61 070	23 545	110 844	723 125
Świętochłowice	181	1 088	111	1 039	1 365	2 641	11 077	1 776	16 338	122 035
Tarnowskie										
Góry . . .	228	1 440	193	1 796	2 191	2 040	13 876	2 684	24 976	185 820

Tabl. 4. Przeciętny zbiór z hektara według powiatów.

Pięć ważniejszych ziemiopłodów.

W kwintalach ($q = 100$ kg).

Rok 1923/24.

Województwa Powiaty	Psze- nica	Żyto	Jęcz- mień	Owies	Ziem- niaki	Województwa Powiaty	Psze- nica	Żyto	Jęcz- mień	Owies	Ziem- niaki
Warszawskie						Lubelskie					
Błonie	10,0	9,7	11,1	10,2	122	Biała	7,0	8,4	9,3	8,7	109
Ciechanów	12,3	9,1	11,4	9,7	128	Bilgoraj	4,5	6,4	6,8	6,0	77
Gostynin	13,3	9,7	14,2	16,0	121	Chełm	9,5	10,3	11,9	12,2	115
Grójec	11,4	9,4	11,6	8,5	110	Garwolin	10,4	6,3	9,7	9,3	168
Kutno	15,2	11,1	15,2	15,3	118	Hrubieszów	7,4	6,6	6,5	6,0	132
Lipno	13,6	10,3	14,6	16,1	121	Janów	6,2	6,6	8,8	8,4	118
Łowicz	15,2	8,8	19,2	21,6	132	Konstantynów	8,1	8,0	9,4	9,1	140
Maków	10,1	8,8	9,8	18,2	123	Krasnystaw	11,2	9,7	13,1	12,4	124
Mińsk Mazow.	9,5	7,2	11,0	12,5	103	Lubartów	9,0	8,1	10,5	11,5	156
Mława	12,5	8,5	14,7	11,4	117	Lublin	9,8	9,1	11,7	9,5	130
Nieszcza	13,9	11,4	16,9	15,9	131	Łuków	11,2	7,6	12,6	12,1	138
Płock	12,7	8,3	13,2	10,4	133	Puławy	7,0	9,6	11,0	8,6	135
Płońsk	11,8	7,1	13,3	9,3	117	Radzyń	7,4	8,1	10,2	11,8	159
Przasnysz	13,6	9,4	18,0	13,8	145	Siedlce	8,3	8,5	10,1	8,6	143
Pułtusk	11,6	7,3	9,7	8,0	108	Sokołów	8,1	6,3	6,8	6,8	109
Radzymin	8,9	6,9	10,8	10,3	110	Tomaszów	9,1	8,2	11,4	9,9	192
Rawa	10,5	9,0	9,9	10,8	106	Węgrów	5,8	5,6	9,5	10,1	82
Rypin	13,0	8,7	16,5	15,9	120	Włodawa	8,2	8,6	10,0	11,4	154
Sierpe	12,3	7,7	11,7	11,9	138	Zamość	10,8	11,1	14,2	15,4	122
Skierniewice	11,2	9,3	12,1	14,3	144	Białostockie					
Sochaczew	12,7	10,3	12,8	11,9	138	Augustów	9,8	7,4	9,5	9,7	95
Warszawa	12,4	9,1	13,9	12,1	96	Białystok	7,4	6,9	5,8	8,5	105
Włocławek	15,0	9,6	15,9	15,7	123	Bielsk	9,0	5,9	8,8	5,5	121
Łódzkie						Grodno	9,1	7,9	8,2	6,4	99
Brzeziny	9,5	7,4	7,7	7,1	130	Kolno	11,1	9,4	12,1	10,6	131
Kalisz	14,6	8,6	12,9	13,9	113	Łomża	10,8	10,4	18,8	7,8	136
Koło	14,8	8,4	12,8	11,0	125	Ostrołęka	11,2	9,1	10,8	11,7	141
Konin	13,2	10,0	14,7	14,3	146	Ostrów	9,4	4,7	8,8	8,5	101
Łask	10,8	7,1	10,9	11,6	116	Sejny	10,2	9,1	11,1	10,8	55
Łęczyca	11,4	7,2	11,6	13,1	94	Sokołka	9,1	6,5	7,9	5,8	72
Łódź	13,5	9,0	13,5	13,4	110	Suwałki	11,1	8,9	9,6	10,5	95
Piotrków	11,4	8,1	11,4	12,0	128	Szczuczyn	13,0	10,5	10,0	9,7	106
Radomsko	10,4	7,7	9,5	11,1	127	Wolkowysk	6,9	8,2	7,4	6,7	132
Sieradz	13,5	8,4	12,7	15,1	137	Wysokie Mazow.	10,9	8,8	10,1	7,1	90
Ślupca	14,5	11,5	14,3	15,7	142	Okr. adm. wileński					
Turek	11,8	8,0	8,2	11,3	99	Brasław	6,0	6,2	6,5	6,5	41
Wieluń	10,1	7,0	9,2	11,3	106	Duniłowicze	8,7	7,1	7,2	8,2	76
Kieleckie						Dzisiaj	8,0	5,7	7,4	7,5	55
Będzin	7,7	6,3	10,4	11,2	82	Oszmiana	6,1	5,5	7,1	7,0	45
Częstochowa	9,0	6,9	9,4	12,1	98	Święciany	6,2	5,1	6,7	5,4	53
Ilża	6,6	8,9	10,2	10,1	120	Wilejka	6,3	6,5	6,3	7,0	63
Jędrzejów	7,4	7,6	9,9	8,3	122	Wilno	7,0	6,0	7,4	5,1	70
Kielce	6,0	9,0	9,3	7,2	119	Nowogródzkie					
Końskie	8,7	6,8	9,4	8,6	97	Baranowicze	9,7	9,0	11,9	7,4	90
Kozienice	9,2	6,7	9,2	9,0	134	Lida	7,4	6,0	7,9	6,4	77
Miechów	9,9	9,5	11,0	10,2	110	Nieśwież	12,4	11,8	12,4	8,9	109
Olkusz	10,3	9,9	11,4	13,5	90	Nowogródek	6,0	5,7	5,7	5,7	76
Opatów	7,0	8,9	11,8	11,4	160	Stonun	5,7	5,8	6,1	6,3	94
Opoczno	7,5	8,6	9,4	10,6	120	Stolpce	9,0	6,9	8,5	8,7	85
Pińczów	6,3	6,8	8,1	6,1	92	Wolozyn	7,9	6,2	8,6	7,4	73
Radom	7,7	9,9	11,1	8,7	130	Poleskie					
Sandomierz	5,7	7,3	8,2	7,3	138	Brześć n. Bugiem	6,2	7,7	7,9	4,1	96
Stopnica	3,9	5,3	5,9	4,3	105	Drohiczyn	7,9	8,8	7,0	5,3	102
Włoszczowa	8,9	7,9	11,9	11,5	98						

Tabl. 4. Przeciętny zbiór z hektara według powiatów (c. d.).

Pięć ważniejszych ziemiopłodów.

W kwintalach ($q = 100$ kg).

Rok 1923/24

Województwa Powiaty	Psze- nica	Żyto	Jęcz- mień	Owies	Ziem- niaki	Województwa Powiaty	Psze- nica	Żyto	Jęcz- mień	Owies	Ziem- niaki
Kamień Koszyr.	5,7	7,5	7,1	6,0	55	Pomorskie					
Kobryń . . .	5,3	5,5	6,2	4,7	82	Brodnica . . .	15,8	9,5	14,3	17,4	156
Kossów . . .	5,1	4,7	5,1	5,0	79	Chelmno . . .	17,0	11,8	17,0	17,2	137
Luniniec . . .	5,3	8,5	5,8	4,5	85	Chojnice . . .	15,4	10,5	13,6	15,3	130
Pińsk . . .	7,3	9,1	7,9	7,3	98	Działdowo . . .	10,9	7,1	12,7	11,7	158
Prużana . . .	6,2	6,4	5,6	5,1	102	Gniew . . .	18,5	12,5	19,1	19,7	154
Sarny . . .	7,4	6,8	7,7	8,1	82	Grudziądz . . .	17,0	10,1	21,0	19,8	133
Stolin . . .	8,4	6,6	8,2	8,1	78	Kartuzy . . .	15,4	4,9	16,3	13,5	118
Wołyńskie						Kościerzyna . . .	15,1	11,1	14,9	14,0	131
Dubno . . .	9,2	7,1	7,1	7,1	104	Lubawa . . .	14,0	8,3	16,8	18,0	143
Horochów . . .	8,9	9,0	10,8	9,8	125	Puck . . .	17,8	12,7	18,0	18,8	128
Kowel . . .	6,2	3,2	5,0	5,3	96	Sepolno . . .	19,7	15,7	20,5	21,0	140
Krzemieniec . . .	5,2	5,7	5,8	5,0	124	Starogard . . .	16,1	10,3	16,4	17,3	137
Luboml . . .	8,5	6,2	5,0	8,6	80	Świecie . . .	15,9	10,2	14,8	16,0	141
Luck . . .	6,8	5,1	6,8	6,0	81	Tczew . . .	20,3	12,0	19,2	22,3	150
Ostróg . . .	8,0	8,0	6,5	7,1	101	Toruń . . .	19,4	13,0	19,2	24,2	159
Równe . . .	7,6	7,1	9,1	8,5	122	Tuchola . . .	21,9	15,5	17,1	16,3	136
Włodzimierz . . .	14,2	9,4	11,2	9,5	122	Wąbrzeźno . . .	17,2	10,1	18,4	17,9	155
Poznańskie						Wejherowo . . .	18,0	10,3	14,6	16,1	107
Bydgoszcz . . .	22,6	16,4	22,5	21,6	158	Krakowskie					
Chodzież . . .	17,2	13,4	17,6	16,7	122	Biała . . .	7,2	5,8	8,5	11,5	51
Czarnków . . .	15,4	11,6	11,8	12,6	111	Bochnia . . .	4,5	5,5	6,8	7,8	81
Gniezno . . .	15,5	14,0	18,1	19,9	155	Brzesko . . .	5,0	3,7	7,3	6,6	107
Gostyń . . .	19,4	15,8	17,5	19,9	145	Chrzanów . . .	5,3	5,6	9,2	12,2	79
Grodzisk . . .	21,5	17,9	21,5	21,6	127	Dąbrowa . . .	4,5	5,0	5,9	4,6	103
Inowrocław . . .	20,1	15,3	19,8	21,9	185	Gorlice . . .	3,0	2,5	6,5	7,4	108
Jarocin . . .	15,6	14,1	17,3	17,1	155	Grybów . . .	2,6	2,3	13,1	10,9	55
Kępno . . .	14,2	9,5	13,1	13,8	116	Jasło . . .	4,3	4,2	7,5	9,7	122
Kościan . . .	19,5	20,6	22,0	23,2	168	Kraków . . .	8,9	7,3	11,4	10,5	59
Koźmin . . .	17,7	13,9	18,2	19,1	164	Limanowa . . .	3,2	5,0	6,7	11,2	59
Krotoszyn . . .	10,1	10,9	12,7	14,2	133	Maków . . .	2,6	3,7	8,7	8,4	62
Leszno . . .	20,3	16,9	23,1	23,0	148	Mielec . . .	5,1	6,0	6,4	6,4	103
Międzybóże . . .	17,3	15,7	19,2	20,7	131	Myślenice . . .	6,0	5,1	7,1	7,9	58
Mogilno . . .	16,4	13,2	18,2	19,7	162	Nowy Sącz . . .	6,3	5,8	6,7	8,9	88
Nowy Tomyśl . . .	19,6	13,5	14,5	18,5	168	Nowy Targ . . .	3,4	4,7	11,7	5,6	91
Oborniki . . .	17,5	15,3	16,9	18,3	170	Oświęcim . . .	7,9	3,8	5,8	8,1	59
Odolanów . . .	11,4	9,9	11,6	13,3	150	Pilzno . . .	3,1	4,0	8,9	8,0	99
Ostrów . . .	14,2	12,4	16,3	17,9	133	Ropczyce . . .	5,1	4,1	7,3	6,6	117
Ostrzeszów . . .	15,4	10,1	14,5	15,8	126	Spisz-Orawa . . .	3,8	4,4	7,0	7,0	46
Pleszów . . .	17,2	12,5	17,4	16,0	138	Tarnów . . .	5,1	6,6	6,0	5,9	76
Poznań Wsch. . .	19,1	15,9	19,0	25,0	165	Wadowice . . .	6,3	4,7	7,2	8,8	53
Poznań Zach. . .	18,5	15,9	18,8	25,1	165	Wieliczka . . .	5,7	4,9	9,7	10,4	59
Rawicz . . .	19,4	15,3	17,4	19,6	125	Żywiec . . .	2,4	2,7	5,1	7,6	43
Strzelno . . .	17,3	11,7	17,5	19,1	160	Lwowskie					
Szamotuły . . .	20,0	16,6	19,6	24,5	148	Bóbrka . . .	6,4	5,8	5,1	5,2	121
Szubin . . .	17,4	12,0	16,6	17,7	152	Brzozów . . .	4,3	6,2	6,7	5,1	151
Śmigiel . . .	18,1	14,1	16,4	19,1	149	Cieszanów . . .	4,9	3,7	9,7	9,5	70
Śrem . . .	17,2	14,1	17,0	18,8	141	Dobromil . . .	4,5	3,8	6,6	3,6	110
Środa . . .	16,4	15,3	17,7	19,1	150	Drohobycz . . .	2,5	3,7	5,0	4,0	113
Wągrowiec . . .	17,8	14,0	15,4	18,2	145	Gródek Jagiel.	5,7	5,0	8,6	6,0	104
Witkowo . . .	15,0	11,9	17,5	17,7	145	Jarosław . . .	3,3	4,3	9,6	13,2	100
Wolsztyn . . .	14,7	12,2	15,0	15,4	161	Jaworów . . .	4,2	4,1	4,8	4,0	54
Września . . .	15,9	11,6	14,5	14,0	145	Kolbuszowa . . .	4,1	4,4	5,2	6,6	89
Wyrzysk . . .	19,1	15,3	16,9	18,8	152	Krosno . . .	3,7	4,5	9,1	8,9	109
Znin . . .	17,2	12,5	20,2	21,5	149	Lisko . . .	4,1	3,9	6,8	6,4	66
						Lwów . . .	4,5	5,2	8,7	7,8	143
						Łańcut . . .	5,0	6,1	8,9	7,3	120

Tabl. 4. Przeciętny zbiór z hektara według powiatów (dok.).

Pięć ważniejszych ziemiopłodów.

W kwintalach ($q = 100 \text{ kg}$).

Rok 1923/24.

Województwa Powiaty	Psze- nica	Żyto	Jęcz- mień	Owies	Ziem- niaki	Województwa Powiaty	Psze- nica	Żyto	Jęcz- mień	Owies	Ziem- niaki
Mościska . . .	3,5	3,9	6,0	3,4	100	Tarnopolskie					
Nisko . . .	2,7	2,9	5,2	6,1	84	Borszczów . . .	4,4	5,0	3,0	4,1	111
Przemysł . . .	2,7	4,1	9,7	5,3	118	Brody . . .	6,8	5,4	10,2	6,8	132
Przeworsk . . .	4,4	5,1	10,0	9,0	97	Brzeżany . . .	4,6	6,1	5,8	4,0	146
Rawa Ruska . . .	5,6	6,3	9,4	7,3	74	Buczacz . . .	2,5	5,1	3,7	3,2	144
Rudka . . .	4,4	4,3	7,9	5,1	127	Czortków . . .	5,5	5,2	3,6	3,4	137
Rzeszów . . .	6,7	2,8	11,9	8,2	164	Husiatyn . . .	5,2	6,1	4,1	2,5	136
Sanok . . .	4,9	4,9	6,5	5,6	129	Kamionka Stru- miłowa . . .	5,3	4,3	5,9	6,0	112
Sanok . . .	3,8	3,6	5,7	6,3	99	Podhajce . . .	3,3	3,3	3,0	2,9	104
Sokal . . .	8,4	8,9	5,1	6,8	137	Przemysław . . .	4,6	4,6	9,9	5,8	127
Stary Sambor . . .	4,6	6,8	12,0	6,8	95	Radziechów . . .	7,0	6,0	10,8	11,2	96
Strzyżów . . .	4,5	3,5	7,5	7,8	108	Skalat . . .	5,6	4,5	6,3	3,9	104
Tarnobrzeg . . .	4,1	3,9	4,9	4,6	121	Tarnopol . . .	4,7	6,0	6,7	5,3	119
Żółkiew . . .	5,4	4,5	7,9	5,1	115	Trembowla . . .	4,5	5,1	5,5	4,3	116
Stanisławowskie						Zaleszczyki . . .	5,6	5,7	3,2	3,5	107
Bohorodczany . . .	4,0	3,7	3,7	4,2	104	Zbaraz . . .	7,3	7,9	7,2	5,2	129
Dolina . . .	3,9	4,4	6,8	5,8	51	Zborów . . .	6,6	7,6	6,8	9,0	99
Horodenka . . .	3,7	4,8	5,8	3,6	108	Złoczów . . .	5,8	8,0	8,8	11,0	88
Kalusz . . .	4,1	2,9	6,4	5,3	103	Śląskie					
Kolomyja . . .	4,1	5,0	4,3	5,3	104	Bielsko . . .	5,8	6,3	8,9	9,8	54
Kosów . . .	5,0	5,4	5,1	8,7	115	Cieszyn . . .	6,8	4,8	9,4	13,2	97
Nadwórna . . .	2,5	3,6	3,6	4,3	127	Katowice . . .	14,0	12,0	17,4	16,3	99
Peczeniżyn . . .	6,8	3,4	6,8	8,4	102	Królewska Huta . . .	—	11,2	—	15,5	97
Rohatyn . . .	3,3	5,8	7,1	5,9	128	Lubliniec . . .	8,8	7,4	11,5	11,7	110
Skole . . .	3,4	2,0	6,8	8,5	106	Pszczyna . . .	13,2	9,8	13,1	13,4	93
Stanisławów . . .	2,6	3,4	3,4	3,4	128	Ruda . . .	11,2	12,0	15,4	15,2	102
Stryj . . .	5,8	3,2	6,2	7,6	128	Rybnik . . .	10,9	8,3	12,6	11,1	56
Śniatyn . . .	2,5	6,2	4,6	6,2	109	Świętochłowice . . .	14,6	10,2	16,0	15,7	89
Tłumacz . . .	4,2	8,2	6,6	6,4	120	Tarnowskie Góry . . .	8,9	9,6	13,9	13,9	85
Turka . . .	4,5	2,7	5,4	5,1	84						
Żydaczów . . .	3,4	3,6	4,3	5,5	131						

Tabl. 5. Buraki cukrowe.

Rok 1923/24

Województwa Powiaty	Powierzchnia plantacji w ha				Przeciętny zbiór z ha			
	Ogółem	fabrycz- nych	dwor- skich	włościań- skich	Ogółem	fabrycz- nych	dwor- skich	włościań- skich
Warszawskie								
Blonie . . .	6 492	134	2 824	3 534	140	144	169	122
Ciechanów . . .	5 779	12	4 461	1 306	195	180	198	185
Gostynin . . .	1 309	2	745	562	190	223	187	160
Grójec . . .	1 457	62	780	615	180	180	220	160
Kutno . . .	8 450	417	5 244	2 789	176	146	178	182
Lipno . . .	1 171	—	948	223	170	—	175	160
Łowicz . . .	1 135	30	577	528	148	180	190	100
Nieszawa . . .	3 251	—	1 900	1 351	184	—	180	190
Płock . . .	2 172	—	1 550	622	169	—	202	90
Rypin . . .	1 448	—	1 290	158	187	—	189	170
Włocławek . . .	5 416	—	3 145	2 271	201	—	218	178

Tabl. 5. Buraki cukrowe. (dok.)

Rok 1923/24.

Województwa Powiaty	Powierzchnia plantacyj w ha				Przeciętny zbiór w q z ha			
	Ogółem	Fabrycz- nych	Dwor- skich	Włościań- skich	Ogółem	Fabrycz- nych	Dwor- skich	Włościań- skich
Łódzkie								
Kalisz	1 825	79	1 017	729	225	250	250	200
Rawicz	2 987	—	1 616	1 371	186	—	203	166
Łęczyca	1 868	182	974	712	265	300	288	225
Turek	726	4	534	188	181	286	198	134
Wieluń	1 260	—	811	449	170	—	179	161
Kieleckie								
Opatów	1 679	3	1 125	551	205	290	230	160
Pińczów	1 282	—	717	565	180	—	180	180
Sandomierz	1 804	243	1 235	326	198	180	201	199
Lubelskie								
Chelm	1 091	—	915	176	242	—	250	214
Hrubieszów	3 281	53	1 500	1 728	134	136	142	126
Janów	1 717	587	727	403	157	179	179	89
Lublin	4 928	143	3 235	1 550	128	125	128	128
Puławy	2 933	362	1 226	1 395	180	207	196	158
Sokolów	851	—	514	337	210	—	250	150
Tomaszów	1 342	160	857	325	180	226	187	135
Zamość	1 411	—	1 221	190	175	—	175	175
Wołyńskie								
Dubno	2 881	679	1 105	1 097	110	100	109	121
Równe	4 460	1 078	1 917	1 465	118	132	130	93
Poznańskie								
Gniezno	3 230	5	2 080	1 145	220	260	220	220
Gostyń	4 010	—	3 696	314	250	—	250	250
Grodzisk	5 495	—	4 700	795	250	—	260	225
Inowrocław	13 354	—	7 594	5 760	229	—	237	180
Jarocin	3 519	—	3 185	334	200	—	200	200
Kościan	4 567	—	4 096	471	198	—	200	180
Krotoszyn	2 500	—	1 900	600	220	—	220	220
Mogilno	3 160	—	2 800	360	258	—	260	240
Rawicz	3 589	—	2 800	789	250	—	250	250
Strzałków	4 245	—	2 182	2 063	240	—	278	200
Szamotuły	2 698	—	2 380	318	180	—	180	180
Środa	2 951	—	2 298	653	200	—	200	200
Września	3 906	—	2 584	1 322	238	—	245	230
Wyrzysk	3 100	—	2 180	920	200	—	200	200
Znin	4 384	—	3 184	1 200	210	—	210	210
Pomorskie								
Chelmno	1 625	—	1 025	600	240	—	240	240
Grudziądz	1 925	4	1 000	921	200	200	200	200
Świecie	2 102	—	1 584	518	180	—	180	180
Tczew	2 900	—	2 900	—	180	—	180	—
Toruń	6 320	—	4 214	2 106	250	—	250	250
Lwowskie								
Bóbrka	2 763	173	2 459	131	160	160	160	160
Przeworsk	3 015	—	2 709	306	172	—	179	143
Śląskie								
Bielsko	1 600	—	1 300	300	180	—	180	180

U w a g a. W powiatach tu niewymienionych plantacyj buraków cukrowych nie było.

Tabl. 6. Temperatura powietrza i opady.

Rok 1923/1924.

Stacje	1923				1924							
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
<i>Przeciętna miesięczna temperatura powietrza °C</i>												
Nowy Port (w m. Gdańsk)	13,4	10,4	.	-1,5	-4,3	-4,6	-0,7	4,0	11,8	14,8	16,2	17,0
Chojnice	12,7	9,4	2,4	-3,4	.	.	.	.	.	.	.	.
Bydgoszcz	13,7	10,3	3,1	-2,2	-5,5	-4,4	-0,5	5,0	14,3	16,9	17,5	17,1
Ciechocinek	14,1	10,4	2,9	-1,9	-5,6	-5,0	.	5,5	14,6	17,3	17,7	17,1
Poznań	14,2	10,7	3,3	-2,5	-4,6	-4,1	1,4	5,8	14,8	16,8	17,8	16,9
Łódź	14,2	10,5	.	-2,4	-6,0	-5,8	-0,7	5,5	14,8	17,2	17,5	16,6
Kalisz	14,3	10,9	3,1	-2,2	-5,0	-5,0	0,1	6,1	14,6	16,7	17,4	16,2
Białystok	13,8	9,9	3,5	.	-8,7	-5,8	1,8	4,6	14,9	17,2	16,8	16,6
Wądolki Borowe (Łomża)	13,5	9,3	3,2	-2,8	.	.	.	5,0	15,5	17,3	16,9	15,1
Warszawa	14,2	10,3	3,7	-1,6	-6,8	-5,6	-1,0	5,7	15,2	17,7	17,5	16,9
Radom	14,1	10,6	4,1	-1,6	-7,0	-5,9	-0,6	5,6	15,0	17,1	17,2	16,6
Kraków	14,2	11,2	4,1	-1,6	-5,7	-5,6	0,8	6,7	15,6	17,3	18,2	17,2
Bielsko	14,2	.	4,5	.	-4,0	.	.	6,6	14,8	15,8	.	.
Tarnów	15,0	11,8	5,3	-1,1	-4,8	-5,6	1,0	6,7	15,8	16,8	17,4	17,9
Lublin	14,3	10,6	4,7	.	-7,4	-5,6	-0,5	.	15,7	.	.	17,1
Przegaliny (Radzyń) . . .	14,1	10,2	4,0	-2,1	-7,7	-5,9	-1,5	5,0	15,7	17,6	16,9	16,7
Lwów	14,2	11,0	5,8	-1,9	-7,7	-5,0	-0,5	5,7	16,5	17,7	17,5	17,1
Kołomyja	14,3	.	6,2	-2,7	-9,2	-5,2	-1,0	6,8	16,9	.	18,2	17,8
Kiwerce (Łuck)	15,3	10,8	5,1	-2,8	-8,6	-5,8	-1,4	5,6	17,5	18,6	17,8	17,5
Wilno	13,1	8,9	3,1	-4,0	10,4	-6,8	-2,9	3,3	13,9	16,9	16,4	16,3
<i>Miesięczna suma opadów w mm</i>												
Nowy Port (w m. Gdańsk)	48,3	34,2	31,1	38,5	33,3	12,7	6,5	27,9	23,9	55,5	52,6	124,9
Chojnice	58,4	56,4	56,9	48,4	.	.	.	.	.	.	.	.
Bydgoszcz	53,0	49,0	63,5	39,1	25,8	23,6	9,4	30,0	49,3	59,1	63,0	39,9
Ciechocinek (Nieszawa) . .	41,7	47,1	64,5	35,0	23,0	15,1	25,3	37,1	50,3	58,8	73,9	104,3
Poznań	29,7	44,9	39,1	32,0	20,6	30,9	18,7	43,4	110,5	77,6	31,3	69,1
Łódź	57,1	67,8	.	58,9	57,4	45,8	23,7	39,8	40,8	50,7	61,1	58,3
Kalisz	46,9	57,0	97,9	24,6	.	.	.	36,2	72,9	77,5	31,5	118,0
Białystok	36,0	90,2	86,4	27,0	26,0	30,5	.	45,1	62,4	73,7	97,8	126,4
Wądolki Borowe (Łomża)	70,5	111,9	95,6	37,1	.	.	.	64,4	64,0	105,8	103,1	244,2
Warszawa	19,9	83,9	74,2	38,9	28,1	27,4	19,0	35,4	53,0	68,0	78,5	81,3
Radom	23,7	108,8	66,7	35,7	29,9	42,5	33,0	32,8	89,8	102,0	66,7	79,8
Kraków	59,1	117,3	86,1	42,8	21,5	61,6	32,3	46,2	165,7	121,3	147,4	194,3
Bielsko	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tarnów	40,8	134,1	88,5	28,8	46,2	52,9	58,4	52,3	60,4	90,1	93,7	75,0
Lublin	24,8	97,9	53,8	25,9	27,2	34,1	33,9	.	55,5	.	.	82,4
Przegaliny (Radzyń) . . .	34,0	106,9	57,4	10,4	10,6	15,2	28,9	32,0	72,1	65,6	72,9	136,8
Lwów	40,8	75,1	51,1	24,1	21,7	37,5	38,9	75,7	78,6	48,5	81,8	63,5
Kołomyja	72,2	31,8	34,9	38,8	13,4	33,1	28,3	54,0	112,1	.	101,5	71,1
Kiwerce (Łuck)	37,9	82,0	44,0	31,0	30,0	.	39,0	27,0	20,0	105,3	43,0	41,5
Wilno	53,7	103,5	106,0	32,7	21,6	28,9	33,4	46,8	69,8	112,3	175,5	143,1

Zboża ozime.

Tabl. 7. Stan zasiewów w stopniach^a.

Rok 1923/24.

Województwa	Pszemica						Żyto						Jęczmień					
	X	XI	IV	V	VI	VII	X	XI	IV	V	VI	VII	X	XI	IV	V	VI	VII
Polska	3,7	4,0	3,3	3,4	3,5	2,9	3,8	4,1	2,9	2,7	2,8	2,8	3,8	3,9	2,5	2,4	2,8	2,9
Warszawskie	3,4	3,8	3,1	3,3	3,5	3,5	3,6	4,0	2,7	2,4	2,3	2,7	3,4	4,1	2,9	2,7	3,0	3,2
Łódzkie	3,7	3,9	3,1	3,2	3,6	3,5	3,9	4,1	2,3	2,4	2,5	2,5	3,6	3,6	2,5	2,4	2,8	3,0
Kieleckie	3,6	4,0	3,3	3,5	3,5	2,9	3,8	4,1	2,9	2,7	2,8	2,8	3,9	3,8	2,3	2,7	3,0	2,9
Lubelskie	3,6	3,9	3,2	3,4	3,4	2,8	3,8	4,1	2,9	2,7	2,9	2,7	4,0	3,7	2,2	2,7	2,7	2,9
Białostockie	3,7	4,0	3,1	3,1	3,4	3,5	3,9	4,2	2,8	2,5	2,8	2,9	3,5	4,4	2,6	1,5	2,8	2,6
Okrąg adm. wileński	3,8	3,6	3,2	2,8	3,1	3,3	4,0	4,0	3,0	3,2	3,2	3,3	3,3	3,0	3,0	3,0	4,0	3,5
Nowogródzkie	3,4	3,8	3,3	3,1	3,1	3,0	3,8	4,0	3,5	3,0	3,3	3,2	2,3	3,0	4,0	2,0	4,0	3,5
Poleskie	3,4	3,5	2,9	3,0	3,2	2,8	3,8	4,0	3,3	3,0	3,1	2,7	—	—	—	—	—	—
Wołyńskie	4,2	4,3	4,1	3,6	3,6	3,3	4,3	4,6	4,1	3,1	3,3	3,0	—	—	—	—	—	—
Poznańskie	3,7	4,0	3,0	3,0	3,4	3,4	3,7	4,1	2,9	2,9	3,0	3,0	3,7	4,0	2,5	2,5	2,9	3,0
Pomorskie	3,4	3,6	2,8	3,0	3,3	3,4	3,5	3,6	2,3	2,0	2,4	2,4	3,5	3,5	2,0	2,3	2,6	3,0
Krakowskie	3,7	3,9	3,1	3,5	3,5	2,2	3,8	3,9	2,4	2,0	2,4	2,2	3,8	3,9	2,8	2,1	2,5	2,6
Lwowskie	3,8	4,2	3,1	3,2	3,4	2,2	4,0	4,2	2,5	2,1	2,5	2,2	3,9	4,0	2,5	2,4	2,8	2,7
Stanisławowskie	3,7	4,1	3,3	3,6	3,6	2,4	4,0	4,3	3,2	2,6	3,0	2,5	4,1	3,6	4,0	2,0	2,9	2,8
Tarnopolskie	4,2	4,6	3,5	3,7	3,6	2,9	4,2	4,4	3,4	2,9	3,0	2,5	4,2	4,4	2,6	2,5	2,1	2,5
Śląskie	3,5	3,6	3,0	3,2	3,5	2,8	3,6	3,7	2,5	2,4	2,7	2,3	3,8	3,6	2,6	2,2	2,6	2,7

Zboża jare.

Rok 1924.

Województwa	Pszemica			Żyto			Jęczmień			Owies			Gryka		Proso	
	V	VI	VII	V	VI	VII	V	VI	VII	V	VI	VII	VI	VII	VI	VII
Polska	3,3	3,2	2,2	3,1	2,9	2,8	3,3	3,3	3,2	3,4	3,1	3,3	3,1	3,5	2,9	3,4
Warszawskie	3,3	2,7	3,1	3,2	2,9	2,6	3,3	3,2	3,3	3,3	3,0	3,3	3,1	3,5	2,9	3,4
Łódzkie	3,2	3,3	3,3	3,0	3,0	2,8	3,3	3,3	3,2	3,3	3,2	3,3	3,1	3,3	2,9	2,9
Kieleckie	3,3	3,5	2,4	3,1	3,0	2,8	3,4	3,3	3,3	3,5	3,1	3,3	3,2	3,6	3,1	3,5
Lubelskie	3,2	3,2	2,5	3,2	2,9	2,8	3,3	3,2	3,1	3,3	3,0	3,1	3,3	3,7	3,1	3,6
Białostockie	3,4	3,2	3,1	3,4	3,1	3,0	3,3	3,4	3,2	3,4	3,1	3,3	3,3	3,8	2,8	3,5
Okr. adm. wileński	2,3	3,1	3,3	2,9	2,9	3,0	3,0	3,3	3,5	3,2	3,4	3,6	2,7	3,3	—	3,0
Nowogródzkie	3,3	3,4	3,0	3,2	3,3	2,9	3,4	3,5	3,4	3,3	3,5	3,4	3,0	3,2	3,0	2,5
Poleskie	3,0	3,0	2,5	2,9	2,5	2,3	3,1	2,7	2,7	3,2	2,7	3,0	3,6	2,9	3,3	—
Wołyńskie	3,2	2,9	2,7	3,2	2,9	3,2	3,3	3,0	3,1	3,4	2,9	3,1	3,1	3,7	3,2	3,8
Poznańskie	3,3	3,2	3,2	3,2	2,9	2,9	3,5	3,3	3,5	3,4	3,3	3,5	3,1	3,2	2,9	3,0
Pomorskie	3,2	3,3	2,9	2,9	2,9	2,9	3,2	3,4	3,8	3,2	3,4	3,6	3,0	3,0	2,8	3,6
Krakowskie	3,1	3,2	2,1	3,2	3,1	2,8	3,4	3,3	3,1	3,4	3,4	3,5	3,2	3,2	3,4	3,2
Lwowskie	3,3	3,2	1,8	3,0	3,1	2,8	3,3	3,3	3,4	3,4	3,1	3,2	3,2	3,4	3,2	3,5
Stanisławowskie	3,4	3,2	2,2	3,0	3,0	2,3	3,4	3,3	2,8	3,5	3,2	3,2	3,6	3,1	3,4	3,7
Tarnopolskie	3,3	3,2	1,7	2,7	2,6	2,3	3,2	3,2	2,8	3,3	3,1	2,8	3,2	3,6	3,3	3,5
Śląskie	2,8	2,8	2,1	3,5	2,9	2,6	3,4	3,2	3,3	3,3	3,8	3,2	4,0	3,0	2,5	—

Rośliny oleiste i strączkowe.

Rok 1923/24.

Województwa	Rzepak ozimy						Rzepak jary			Len		Konopie		Groch		Łubin	
	X	XI	IV	V	VI	VII	V	VI	VII	VI	VII	VI	VII	VI	VII	VI	VII
Polska	3,7	3,8	2,7	2,7	3,0	2,7	3,0	3,0	3,0	3,4	3,5	3,5	3,5	3,2	3,5	3,4	3,5
Warszawskie	3,8	3,8	2,9	2,7	3,1	3,1	3,0	3,0	3,1	3,5	3,6	3,3	3,3	3,6	3,4	3,8	—
Łódzkie	3,6	3,9	2,5	2,6	3,1	3,2	3,2	3,2	3,3	3,5	3,5	3,2	3,5	3,4	3,5	3,5	3,8
Kieleckie	3,8	3,8	2,8	2,8	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,5	3,5	3,6	3,5	3,5	3,7	3,5	3,9
Lubelskie	3,7	3,9	2,8	2,8	3,1	3,1	3,1	3,0	2,9	3,5	3,6	3,6	3,4	3,2	3,5	3,5	3,6
Białostockie	3,7	3,7	2,8	2,4	2,9	2,6	2,7	2,9	3,0	3,3	3,6	3,1	3,5	3,3	3,9	3,4	3,7
Okr. adm. wileński	—	—	—	—	—	3,0	—	—	—	3,1	3,3	3,1	3,3	2,9	3,5	3,0	3,2
Nowogródzkie	3,5	3,7	—	—	3,0	—	—	—	—	3,3	3,5	3,3	3,4	2,9	3,3	3,4	3,1
Poleskie	3,3	4,0	3,5	3,0	3,0	3,0	—	—	—	3,5	3,3	3,5	3,5	3,1	3,2	3,1	2,9
Wołyńskie	4,2	4,0	3,5	3,1	2,9	3,3	3,0	2,9	3,0	3,3	3,1	3,5	3,6	3,3	3,5	3,0	3,2
Poznańskie	3,6	3,7	2,7	2,4	2,8	3,1	2,9	2,9	3,1	3,3	3,4	3,1	3,1	3,7	3,4	3,5	3,5
Pomorskie	3,7	3,4	2,1	2,4	2,7	2,9	2,8	2,8	2,8	3,1	3,2	3,0	3,3	3,4	3,6	3,3	3,1
Krakowskie	3,3	3,6	3,0	3,3	3,8	3,9	—	—	—	3,3	3,3	3,2	3,2	3,1	3,2	3,4	3,4
Lwowskie	4,0	4,4	3,1	3,0	3,2	2,7	—	—	—	3,5	3,4	3,5	3,5	3,3	3,3	3,4	3,2
Stanisławowskie	—	—	—	—	—	—	3,0	3,0	—	3,5	3,2	3,6	3,5	3,2	3,3	3,4	3,2
Tarnopolskie	3,6	4,3	2,8	2,5	2,8	3,2	—	—	—	3,3	3,2	3,5	3,8	3,1	3,3	2,9	3,9
Śląskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,2	3,9	—	—	2,0	3,2	3,0	3,2

^a Znaczenie stopni: 5 oznacza stan wyborowy, 4 — dobry, 3 — średni, przeciętny, 2 — mierny, 1 — zły

Tabl. 7. Stan zasiewów w stopniach (dok.)

Koniczyna i okopowce.

Rok 1923/24.

Województwa	Koniczyna						Ziemniaki			Buraki cukrowe		
	X	XI	IV	V	VI	VII	VI	VII	VIII	VI	VII	VIII
Polska	3,6	3,6	3,2	3,2	3,6	3,5	3,3	3,6	3,4	3,2	3,4	3,3
Warszawskie	3,5	3,6	3,2	3,4	3,7	3,8	3,3	3,7	3,7	3,2	3,3	3,5
Łódzkie	3,6	3,6	3,2	3,2	3,8	3,7	3,3	3,6	3,5	3,2	3,1	3,5
Kieleckie	3,7	3,6	3,3	3,2	3,7	3,8	3,3	3,6	3,5	3,3	3,7	3,6
Lubelskie	3,7	3,7	3,4	3,3	3,5	3,4	3,3	3,6	3,7	2,8	3,4	3,6
Białostockie	3,3	3,4	3,2	3,3	3,5	3,7	3,3	3,6	3,8	—	—	—
Okr. adm. wileński	3,5	3,5	3,2	3,2	3,5	3,8	3,3	3,4	3,5	—	—	—
Nowogródzkie	3,8	3,8	3,4	3,4	3,5	3,7	3,3	3,5	3,9	—	—	—
Poleskie	3,3	3,6	3,1	3,0	3,4	3,2	3,4	3,5	3,7	—	—	—
Wołyńskie	4,2	4,0	4,0	3,5	3,4	3,2	3,5	3,5	3,3	2,9	3,7	2,9
Poznańskie	3,4	3,5	2,9	2,9	3,5	3,5	3,4	3,4	2,9	3,3	3,6	3,1
Pomorskie	3,5	3,6	2,7	3,1	3,5	3,5	3,4	3,4	3,4	3,4	3,5	3,6
Krakowskie	3,5	3,5	3,2	3,4	3,8	3,7	2,9	3,1	2,9	—	—	—
Lwowskie	3,5	3,6	3,2	3,1	3,6	3,1	3,5	3,4	3,3	3,4	3,0	3,6
Stanisławowskie	3,4	3,5	3,2	3,5	3,8	3,5	3,6	3,8	3,6	—	—	—
Tarnopolskie	3,8	3,7	3,5	3,3	3,6	3,4	3,5	3,6	3,4	—	—	—
Śląskie	3,7	3,4	3,2	3,2	3,7	3,4	3,0	2,9	2,9	3,0	2,5	3,1

Łąki.

Rok 1924.

Województwa	Suche polne				Mokre nizinne				Meljorowane			
	V	VI	VII	VIII	V	VI	VII	VIII	V	VI	VII	VIII
Polska	3,1	3,4	3,2	3,0	2,9	3,2	3,1	3,0	3,4	3,8	3,7	3,5
Warszawskie	3,0	3,4	3,3	3,0	2,5	2,9	3,1	3,0	3,5	4,0	3,8	3,7
Łódzkie	3,2	3,7	3,2	2,6	2,5	3,3	3,2	3,1	3,5	4,0	3,9	3,7
Kieleckie	3,3	3,7	3,5	3,1	2,8	3,1	3,3	3,1	3,6	3,9	4,1	3,8
Lubelskie	3,3	3,5	3,2	3,1	2,8	3,1	3,2	3,0	3,5	3,3	3,6	3,7
Białostockie	3,3	3,6	3,3	3,5	2,8	3,0	3,4	3,0	3,7	3,8	4,2	4,2
Okr. adm. wileński	3,0	3,4	3,6	3,7	3,0	3,1	3,0	2,9	3,1	3,4	4,1	3,8
Nowogrodzkie	3,1	3,5	3,3	3,4	3,0	3,4	3,2	2,9	3,0	4,1	3,8	4,3
Poleskie	3,1	3,2	3,0	3,0	3,0	3,2	3,0	3,1	3,4	3,8	3,2	3,1
Wolyńskie	3,0	3,0	3,0	2,7	3,1	3,5	2,9	2,9	3,0	3,4	3,5	3,1
Poznańskie	2,9	3,2	3,0	2,1	2,5	2,8	3,0	2,7	3,2	3,7	3,6	3,0
Pomorskie	2,9	3,2	3,1	2,7	2,3	2,9	2,9	2,9	3,1	3,6	3,5	3,4
Krakowskie	3,1	3,5	3,3	3,0	3,0	3,3	3,1	3,0	3,7	3,9	3,4	3,3
Lwowskie	3,1	3,5	3,0	2,9	2,8	3,4	3,2	3,1	3,4	3,9	3,5	3,5
Stanisławowskie	3,2	3,3	3,2	2,9	3,4	3,4	3,5	3,2	3,6	3,6	4,0	3,4
Tarnopolskie	3,0	3,2	3,0	2,7	3,0	3,3	3,1	2,7	3,3	3,9	2,8	3,3
Śląskie	3,1	3,5	3,1	2,9	3,2	2,9	3,1	2,9	3,5	3,7	3,5	3,2